

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 11'2016

(видається з 1994 року)

ISSN 2409-1944

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2015 р. №1328 (економічні науки), Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2016 р. № 820 (юридичні науки). Реєстраційне свідоцтво серії КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Академією муніципального управління та Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол №31 від 25 жовтня 2016 року) та Вченою Радою Академії Муніципального Управління (Протокол №35 від 25 жовтня 2016 року). Повний або частковий передрук матеріалів журналу

допускається лише за згодою редакції. Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 4.11.2016

Формат 60/84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Суб'єкт видавничої справи

© "Аналітик", 2016
© "Економіка. Фінанси. Право",
2016

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес центр"

Заступник редакційної колегії з правових наук:

Лоцихін Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, декан юридичного факультету Академії муніципального управління, Заслужений економіст України

Керівник редакційної колегії з економічних наук:

Дацій Олександр Іванович, д.е.н., професор, в.о. ректора Академії муніципального управління, Заслужений працівник освіти України

Заступник керівника редакційної колегії з економічних наук:

Бутинець Тетяна Анатоліївна, д.е.н., професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та аналізу за видами економічної діяльності Житомирського державного технологічного університету

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Невелєв Олександр Михайлович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та адміністративного менеджменту Академії муніципального управління

Вініченко Ігор Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Іванюта Василь Фалімонович, д.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-адміністрування та зовнішньоекономічної діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі

Клименюк Микола Миколайович, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Академії муніципального управління

Кондрашихін Андрій Борисович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри державних та місцевих фінансів Академії муніципального управління

Корецька Світлана Олександрівна, д.е.н., доцент

Манцевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент, завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства

Прушківський Володимир Геннадійович, д.е.н., професор, перший проректор Запорізького національного технічного університету

Сук Петро Леонідович, д.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Національного університету біоресурсів і природо-користування України

Царенко Оксана Вячеславівна, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Академії муніципального управління

Керівник редакційної колегії з правових наук:

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, учений секретар Вченої ради Національної академії внутрішніх справ

Члени редакційної колегії з правових наук:

Баймуратов Михайло Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Маріупольського державного університету, заслужений діяч науки і техніки України

Бичкова Світлана Сергіївна, д.ю.н., професор, заступник начальника кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування Національної академії внутрішніх справ

Глушков Валерій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач спеціальною кафедрою № 1 Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України

Джужа Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ

Кампо Володимир Михайлович, к.ю.н., доцент, громадський діяч, заслужений юрист України

Клименко Олена Вікторівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

Конonenко Леонід Минович, к.ю.н., професор, професор кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Копан Олексій Володимирович, д.ю.н., професор, перший заступник Керівника Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України

Литвин Олександр Петрович, к.ю.н., професор, професор кафедри публічно-правових дисциплін Університету сучасних знань

Луць Володимир Васильович, д.ю.н., професор, завідувач відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та правосуддя Запорізького національного університету, академік міжнародної кадрової академії, відмінник освіти України, радник юстиції

Приходько Христина Вікторівна, к.ю.н., професор, доцент кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Фрицький Юрій Олегович, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

Шеф-редактор:

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління Аудиторської фірми "Аналітик", Заслужений юрист України

Випусковий редактор:

Куцяк Олександр Анатолійович

ЗМІСТ

А.О. БЛИЗНЮК, О.М. ШЕРШЕНЮК. Інвестиційна діяльність в період економічної кризи	4
С.А. ТКАЧЕНКО. Підвищення якості теоретико-методологічного забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань, ґрунтуючись на імперативах операторно-прогресивного вироблення інформаційної емпірики	7
Д.Ю. ВЛАСОВ. Напрямки збутового співробітництва підприємства в умовах міжнародної конкуренції	14
А.В. ЗАДОРЖНА. Перспективи розвитку біткоїнів у світі	17
М.А. ОНИЩЕНКО, Н.Г. СЕЙСЕБАЄВА. Теоретичні основи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в сучасних умовах господарювання	21
О.С. КОЛЮШЕВА. Основні аспекти адміністративно-правових актів країн-членів Європейського Союзу в англійській інтерпретації	24

БЛИЗНЮК

Андрій Олександрович
basket1979@ukr.netк.е.н., доцент, Харківський
національний автомобільно-
дорожній університет

УДК 330.322

ШЕРШЕНЮК

Олена Миколаївна
sheralyona@gmail.comк.е.н., доцент, завідувач
кафедри економічної теорії
та права, Харківський
національний автомобільно-
дорожній університетІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД
ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИINVESTMENT ACTIVITY DURING THE
ECONOMIC CRISIS

Стаття присвячена визначенню місця і ролі інвестицій в період гострої економічної кризи і аналіз всіх основних видів вкладення коштів та вибір оптимального серед них.

Статья посвящена определению места и роли инвестиций в период острого экономического кризиса и анализ всех основных видов вложения средств, а также выбор оптимального среди них.

The article is devoted to defining the place and role of investment in a period of acute economic crisis and analysis of all major types of investment and the optimal choice among them.

Ключові слова: інвестиції, кошти, економічна криза, депозити

Ключевые слова: инвестиции, средства, экономический кризис, депозиты

Keywords: investment, economic crisis, deposits

ВСТУП

Проблема накопичення грошових коштів завжди займала людину. Кожному хочеться не тільки зберегти наявні, нехай і невеликі, гроші, але й збільшити суму накопичень. Збереження капіталу в період кризи особливо актуально. Відчув народ і кризи 2014-2015 років, куди вкласти гроші, щоб не втратити накопичене – ось питання, яке хвилює сьогодні людей.

Роль інвестицій в економіці держави вкрай велика, вони відіграють значну роль у підтримці, функціонуванні та динамічному розвитку економіки країни. Зміни, що відбуваються в кількісному співвідношенні інвестицій, впливають на зміни: обсягу суспільного виробництва, зайнятості населення, структурних економічних показників і динаміки розвитку різних галузей народного господарства [1-3].

МЕТА РОБОТИ

Проаналізувати основні сфери інвестицій в Україні за період гострої економічної кризи.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методичною основою роботи є статті, праці наукових вчених, матеріали періодичних видань. У

процесі дослідження в роботі використано метод порівняльного аналізу при порівнянні депозитів фізичних та юридичних осіб в різних банках.

РЕЗУЛЬТАТИ

Період гострої економічної кризи в Україні в першу чергу торкнувся Східної частини країни, де дуже негативно вплинула саме на сферу інвестицій. Світова криза чи криза великих країн, від стабільності яких залежить світова економіка, вносить свої корективи в роботу інвесторів. У період кризи, ризики практично у всіх областях інвестування сильно зростають, тому інвесторам необхідно дуже ретельно підходити до питання, куди вкласти гроші зараз.

Проаналізуємо ситуацію перед кризою, дефолтом та серйозною девальвацією. Якщо вам вдалося спрогнозувати майбутні складності – підготуйтеся: добра подушка у вигляді інвестицій, які можна швидко перевести в готівку допоможе вам на наступному етапі. Як показує практика першої хвили кризи, що накрила економіку всіх країн, перед кризою має сенс вкладати гроші в дорогі метали. Негаранти в економіці роблять вкладення в валюту не вигідними, через високий ризик інфляції. Навіть розмістивши кошти в різних валютах,

зберігши їх у готівковому вигляді, їх купівельна спроможність буде все одно знижуватися, за рахунок загальної інфляції. Вкладення в нерухомість так само має сенс. Але треба бути готовим до того, що в кризу падіння цін на нерухомість може досягати 50%. Розміщення в банках на депозити, не дасть серйозний прибуток. А при розміщенні на тривалий період, отримані відсотки можуть не покрити втрат, викликаних інфляцією. До того ж ризик втратити кошти в кризу збільшуються, через ризик банкрутства фінансових структур. Одним з надійних засобів вкладення залишається інвестування в антикваріат. Вкладення коштів в акції надійні тільки в тих випадках, коли вкладник точно прораховує зростання тієї чи іншої компанії в умовах кризи. В іншому випадку, ризик все втратити високий, оскільки в такі часи падають фондові ринки [4].

Розберемо найвідоміші види інвестицій України докладніше, відносно теперішньої ситуації. До таких відносять ринок Форекс (внесок у валюту), ринок антикваріату, ринок нерухомості, депозити в банках, дорогоцінні метали.

В теперішній час, майже всі ці види інвестицій не вигідні на території України, мають дуже великий відсоток ризику, що робить ринок інвестицій України не привабливим для інвесторів.

Що стосується валюти, спочатку необхідно визначити в яку валюту вкладати свої кошти. Експерти радять, що свої заощадження краще зберігати хоча б у чотирьох валютах, у подальшому це дозволить мінімізувати ризик. Також існують види інвестування у валюту:

- економічно не вигідний (звичний для всіх обмінний пункт);
- для консервативних вкладників (прибутку багато не отримують, але зможуть зберегти свій капітал завдяки валютному депозиту);
- для людей, що мають економічну підготовку та здатні на ризик (відповідає FOREX або РТС).

Треба не забувати про те, що нестабільний курс валюти приводить частіше до того, що люди замість

прибутку, втрачають гроші. На Сході країни взагалі люди не міняють гроші, так як діє система мультивалюти, тобто можна розраховуватись будь-якою валютою, та курс обміну валюти відрізняється від офіційного.

Ринок антикваріату. Що стосується цього сегменту інвестування, то можна, в період кризи 2014-2015 рр., виділити такі недоліки:

- більша кількість інвесторів втратили свої вклади, тому що багато майна було зруйновано та розкрадено бойовими діями у зоні АТО;

- в період інформаційної війни, багато історичних моментів було переведено у розряд сумнівних та велика кількість антикварної атрибутики Великої Вітчизняної війни стали фашистською атрибутикою;

- ще одним важливим недоліком є те, що в наш час інноваційних технологій, більшість сучасної молоді майже не цікавиться історією, їх не цікавить такий вид діяльності.

Ринок нерухомості зараз вважається вигідним інвестиційним сектором. Попит на нерухомість буде завжди. Вона в житті людини знаходиться на одному рівні з основними потребами повсякденного життя. Треба зауважити, що всюди є свої недоліки і переваги. З однієї сторони, АТО знищило дуже багато інвестиційної нерухомості, багато було втрачено об'єктів, але з іншої, дало поштовх для іншого виду вкладу: будь-яка війна закінчиться, і інвестори вкладають гроші у відновлення нерухомості Східної частини, яка згодом принесе не малі прибутки.

А нерухомість за межею бойових дій зростає у рази, і це не зменшило продажу, так як люди скупляють квартиру із-за безвихідного положення і більшість компаній користується цим для привабливання інвесторів.

Депозити в банках. Позиції банківської системи в Україні досить слабкі, тому треба детальніше віднести до вибору банку. Найвідоміші нам банки з залученням до них коштів фізичних і юридичних осіб відображено в таблиці 1 [5].

Таблиця 1

Депозити фізичних та юридичних осіб в банки на 1 жовтня 2015 (тис. грн.)

№	Банк	Депозити фізичних осіб	Депозити юридичних осіб
1	Приват Банк	121546879	40109902
2	Ощадбанк	42614214	41320356
3	Укрексімбанк	22152864	48967587
4	Райффайзен банк Аваль	14892902	20426574
5	ПУМБ	12574970	11600075
6	Укрсоцбанк	12066708	10227075
7	Альфа-Банк	11336006	11771758
8	УкрСіббанк	9902710	17471207

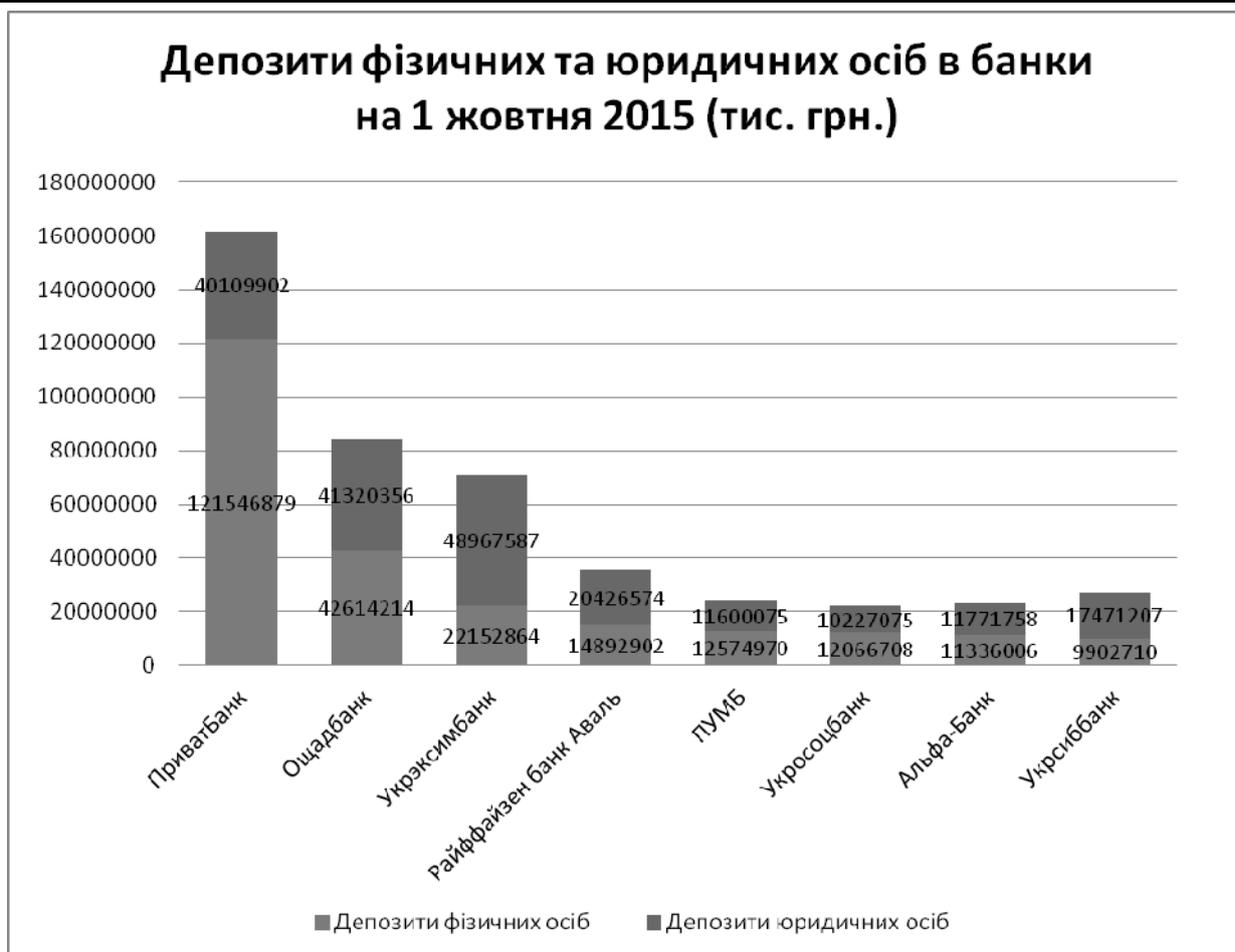

Рис. 1. Депозити фізичних та юридичних осіб в банки на 1 жовтня 2015

Хоча й банки зараз пропонують на порядок більший відсоток по депозитах, цей вид вкладу не надійний і не має велику частку на ринку інвестицій, тому що більшість сучасних банків України і за її межею не можуть пережити економічної кризи і просто стають банкрутами, а люди втрачають свої збереження.

Дорогоцінні метали – найвигідніший спосіб вкладу інвестицій. Існує декілька способів інвестування коштів таким чином:

- купівля з подальшим розміщенням його у депозит;
- купівля з подальшим самостійним збереженням;
- купівля дорогоцінного металу без фізичного постачання й збереженням його на депозитному чи поточному рахунку;
- купівля монет з дорогоцінних металів.

Яка б не була економічна ситуація, такий вклад вважається найбезпечнішим, серед інших.

ВИСНОВКИ

Треба зазначити, що Україна є країною великого інвестиційного потенціалу, але гостра криза не дає можливості її розвитку. Будь-яка війна, будь-яка

криза закінчиться, а тому є велика ймовірність у тому, що Україна займатиме не останнє місце по привабливаності для інвесторів.

Список використаних джерел

1. Портфельне інвестування: Навч. посібник / А.А. Пересада, О.Г. Шевченко, Ю.М. Коваленко, С.В. Урванцева. – К.: КНЕУ, 2004. – 408 с.

2. Борщ Л.М. Інвестування: теорія та практика: навч. посібник / Л.М. Борщ, С.В. Герасимова. – (2-е вид., перероб. та доп.). – К.: Знання, 2007. – 685с.

3. Верба В.А. Проектний аналіз: навч. метод. посібник для самост. вивч. дисц. / В.А. Верба, О.М. Гребешкова, О.В. Востяков. – К.: КНЕУ, 2002. – 297с.

4. Куди вигідно вкладати гроші під час кризи, дефолту? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://www.terno.pp.net.ua/news/kudi_vigidno_vkladati_groshi_pid_chas_krizi_defoltu/2015-06-01-1454

5. Рейтинг найнадійніших банків України 2015-2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lvivbanks.com.ua/rejting-najnadijni-shih-bankiv-ukrayini-2015-2016/>

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

**ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДСИСТЕМИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
ДІАГНОСТИКИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ І ВИРОБНИЧИХ ОБ'ЄДНАНЬ,
ГРУНТУЮЧИСЬ НА ІМПЕРАТИВАХ ОПЕРАТОРНО-ПРОГРЕСИВНОГО
ВИРОБЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕМПІРИКИ**

**IMPROVING THE QUALITY OF THE THEORETICAL AND
METHODOLOGICAL SUPPORT INTEGRATED ECONOMIC SUBSYSTEM
DIAGNOSTICS IN SYSTEM OF STRATEGIC MANAGEMENT ACTIVITIES OF
ENTERPRISES AND PRODUCTION UNITS, BASED ON THE IMPERATIVES
OF OPERATOR-PROGRESSIVE DEVELOPMENT OF INFORMATION
EMPIRICISTS**

к.е.н., доцент кафедри
обліку і аудиту, в.о.
ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

У науковій статті розібрані окремі тенденції проліфікації модернізування теоретико-методологічного гарантування підсистеми апокрифічної діагностики у системах стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань, базуючись на імперативах операторно-прогресивного перероблення інформаційної емпірики. Обґрунтовано, раціоналізація теоретико-методологічного гарантування комплексного аналізу і оцінки у операторно-перспективних доктринах стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань відповідно до усієї групи проаналізованих зосереджень принципово сприятиме створенню

розрахункових урегулювань за підсистемою планомерної економічної діагностики і збільшує їх аналітичність, кондицію, продуктивність, результативність та цілісність. Посеред прийдешніх спрямованостей опосвідчення у вищезазначеному призначенні нетривіальною значущістю виділяється контроверза спряжена із механізмом інформаційної асекурації функції кон'югованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань.

В науковій статті розібрані окремі тенденції проліфікації модернізування теоретико-методологічного гарантування підсистеми апокрифічної діагностики у системах стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань, базуючись на імперативах операторно-прогресивного перероблення інформаційної емпірики. Обґрунтовано, раціоналізація теоретико-методологічного гарантування комплексного аналізу і оцінки в операторно-перспективних доктринах стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань в соответствии со всеми группами проанализированных сосредоточений принципиально способствует созданию расчётных урегулювань по подсистеме планомерной экономической диагностики и увеличивает их аналитичность, кондицию, производительность, результативность и целостность. Среди грядущих направленностей опосвідчення в вышеупомянутом назначении нетривіальною значущістю выделяется контроверза, сопряжённая с механизмом информационной асекурации функции конъюгированной экономической диагностики в системе стратегического управления деятельностью промышленных предприятий и научно-производственных объединений.

In the scientific article dismantled some trends proliferations modernize the theoretical and methodological support subsystem apocryphal diagnostic systems of strategic management activities of industrial enterprises and scientific-production associations, based on the imperatives of operator-progressive processing information empiricists. Grounded, rationalization of the theoretical and methodological support comprehensive analysis and evaluation of operator-looking doctrine of strategic management activities of industrial enterprises and scientific-production associations, in accordance with all the groups analyzed Focusing principally contributes to the calculated settlements at subsystem planned economic diagnostics and increase their analytic, physical condition, performance, efficiency and integrity. Among the upcoming examination directivities in the aforementioned appointment of trivial significance allocated controversy, conjugate with the mechanism of information assekuratsii function conjugate economic diagnostics in the system of strategic management activities of industrial enterprises and scientific-production associations and many others.

Ключові слова: вдосконалення, вимога, виробничі об'єднання, виходячи, діяльність, інтегрована економічна діагностика, інформаційні дані, методологічне забезпечення, обробка, підсистема, промислове підприємство, система стратегічного управління, функціонально розвинута

Ключевые слова: деятельность, задача, интегрированная экономическая диагностика, информационные данные, исходя, методологическое обеспечение, обработка, подсистема, производственное объединение, промышленное предприятие, система стратегического управления, совершенствование, требование, функционально развитая, цель

Keywords: activity, integrated economic diagnostics, information data, based, methodology, treatment, subsystem, Production Association, industrial enterprise, strategic management system, improvement, demand, functional development goal

ВСТУП

Інترюзія засобів сучасної електронно-обчислювальної техніки в сферу управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань, змінюючи процеси збору, реєстрації, передачі й обробки техніко-економічної інформації, впливає тим самим на всі основні функції системи управління, у тому числі і на підсистему економічної діагностики. З цієї причини найважливішою умовою успішного формування та впровадження функції економічної діагностики виступає вирішення економіко-аналітичних завдань не за існуючою традиційною методологією, а за методологією, яка відображає особливості сучасної функціонально розвинутої обробки техніко-економічної інформації й специфіку експлуатації машин електронних цифрових. Таким чином, теоретико-методологічні матеріали із діагностики повинні не тільки дозволяти формувати склад задач підсистеми діагностики, визначати їх сутність, взаємозв'язки і послідовність вирішення, але і містити визначення результативних економіко-аналітичних пропорцій. Цей імператив до методології економічної діагностики диктується тим, що в умовах функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та науково-виробничих об'єднань методологія, не підмінюючи конкретних постановок вирішення задач на машинах електронних цифрових, повинна у той же час бути підґрунтям для їх альтернативного виконання і ін.

Огляд вчених звершень із вищезазначеної вишукувальної проблематики визначальних наукових працівників-економістів, таких як, Г.В. Двас [1], С.М. Калюгіна [2], Н.В. Клімова [3], Є.П. Мітрофанов [4], А.О. Овчаров [5], І.В. Філімоненко [6] та інших, і комплексний аналіз та оцінка акумульованої при генерації й функціонуванні систем стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань компетенції вироблення і автоінтрузії економіко-аналітичних обчислень надає можливість конкретизувати субстанціальні спрямування підвищення якісних характеристик теоретико-методологічних основ із підсистеми комплектної економічної діагностики: 1). Менторське формулювання універсальних ступенів, із якими трапляється робити в ході урегулювання цілей діагностики, та цілісність їх конвенційних індикаторів; 2). Використання найдоцільніших прийомів підрахунку доречних економіко-аналітичних пропорцій; 3). Реляція, при потрібних обставинах, усіляких способів фьюмінгування підсумків діагностики; 4). Редукція задовільного загального реєстру інформаційних відомостей, що надходять, які запитують для синтезування яких-небудь коефіцієнтів; 5). Розроблення інформаційних економіко-аналітичних матриць спираючись на не абстрактні індекси і інше.

МЕТА РОБОТИ знаходиться у деталізованому розібранні окремих раніше згаданих тенденцій проліфікації модернізування теоретико-методологічного гарантування підсистеми апокрифічної

діагностики у системах стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань базуючись на імперативах операторно-прогресивного перероблення інформаційної емпірики і багато ін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою даної статті виступає діалектичний метод та основні положення теорії функції діагностики, системи управління. У процесі дослідження використовувалися такі методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних методик діагностики, системи управління); *економіко-статистичний*, *розрахунково-конструктивний*, *порівняльний* (при комплексному аналізі та оцінці стану діагностики системи стратегічного управління діяльністю підприємств); *групування* (з метою характеристики інструментарію методологічного забезпечення діагностики у системі стратегічного управління діяльністю підприємств); *графічний* (при побудові парадигми конфігурації найменування ступені у вказаній конструкції) і інше.

РЕЗУЛЬТАТИ

У контексті теперішньої обробки інформації на сам перед зростають вимоги до способу описання найменувань показників, із якими виникає потреба оперувати в процесі вирішення економіко-аналітичних проблем. Виявляється, що будь-якому із показників можна надати декілька визначень, які розкривають його тлумачення з усіляких якостей. Подібна невідповідність у визначеннях показників доволі стандартна для традиційної методології підсистеми інтегрованої економічної діагностики та виступає наслідком не тільки заміни у змісті показника одних характеристик іншими, що цілковито виправдано, але і пропусканням деяких експлуатаційних властивостей. У кінцевому рахунку це призводить до неоднозначного тлумачення показників, а також до того, що, користуючись такими неповними визначеннями, неможливо або, по меншій мірі, занадто складно надати кількісний та якісний моніторинг будь-якої пропорції і багато іншого.

Надзвичайно сильно відчувається недолік визначень змісту показників при розробленні програм вирішення задач функції інтегрованої економічної діагностики, коли формалізація економіко-аналітичних розрахунків вимагає врахування повного переліку параметрів довільного коефіцієнта. Досвід демонструє, що приведені в методології найменування показників повинні містити наступні основні якісні характеристики та технічні параметри: об'єкт; процес або стан; функцію системи управління; спосіб розрахунку (офіційна референція); елемент; термін і монада визначення. Відобразимо парадигму конфігурації найменування ступені у вказаній конструкції (рис. 1).

Плановий функція управління	обсяг формальна характеристика	процесу виробництва процес	
готової продукції об'єкт	за цехом суб'єкт	на рік час	нормо-години одиниця виміру

Рис. 1. Пояснення схематичного зображення найменування коефіцієнта

Не вибагливий опис найменувань показників, критеріїв та пропущення в них якої-небудь ознаки неминує веде до труднощів в процесі програмування і, зазвичай, вимагає внесення уточнень до первісної організації альтернативи.

В достатній мірі вагомою складовою, яку також необхідно буде врахувати у методології функції економічної діагностики, виступає присвоєння кожному із показників та критеріїв єдиного умовного позначення у вигляді літерного позначення. Даний імператив в звичайних теоретико-методологічних матеріалах із діагностики не завжди виконується, що при створенні і інтрузії функції забезпечення підсистеми економічної діагностики вносить додаткові проблеми в роботу із складання та настройки питань, інше.

До того ж одним важливим напрямком удосконалення методології підсистеми інтегрованої економічної діагностики виходячи із сучасних умов функціонально розвинутої обробки техніко-економічних інформаційних даних – застосування раціональних способів обчислення відповідних економіко-аналітичних показників як основи побудування раціональних алгоритмів вирішення проблем діагностики. Такі правила відіграють істотну роль у виконанні економіко-аналітичних розрахунків, тому що надають можливість встановити перелік обчислювальних операцій й їх економетричний зміст, логіку звернення від першої процедури до наступної. Тому, рівно яким чином побудована структура алгоритму вирішення задачі, залежить не тільки планованість економічної діагностики, повнота розкриття впливу різних факторів підвищення ефективності на результатні показники, але і прийнятність застосування машин електронних цифрових. Зробивши акцент на дане положення, правильно звернути увагу щодо вимушеності формування алгорифмів, які адаптують й сприяють обчисленню дії найрізноманітніших чинників та першопричин при підтримці машин електронних цифрових. Лише за вищезазначеним обмеженням експлуатація машин електронних цифрових буде максимально економічно продуктивною.

Треба зізнатися, у літературних джерелах із підсистеми інтегрованої економічної діагностики й на практиці можна знайти безліч змістовних прикладів некоректного представлення окремими авторами-дослідниками і розробниками наукових тем способів обчислення тих або інших економіко-аналітичних показників, що веде до ускладнення алгоритмів вирішення завдань, до виконання додаткових розрахункових процедур. Оце здійснюється в основному за рахунок повторного включення у формули розрахунку результатних показників одних

й тих же елементів методу та створює тим самим їх невинуватий надлишок і феноменальне відношення.

Оскільки, цілий ряд вчених-економістів й група практиків, вважаючи об'єктом підсистеми інтегрованої економічної діагностики дослідження ресурсів суб'єкта господарської діяльності, відзначають той факт, що найважливіший добробут системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань – її персонал, кадрові ресурси, - не отримують оцінки у економіко-аналітичному забезпеченні й внаслідок цього остання стає мало придатною для сучасного економічного процесу. Разом із тим, адміністрація, акціонери і вкладники спеціально цікавляться тим, що за персонал працює у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань, одним, без сумніву, треба допомагати, а від інших звільнитися і ін.

У моніторингу робочої сили намітилися 2 (два) основних аспекти. При одному прагнуть виміряти справжню вартість кожного співробітника шляхом визначення очікуваного доходу (виручки) суб'єкта господарської діяльності від роботи даної особистості (до уваги беруться 3 (три) причини спонукання: а). Ефективність роботи; б). Переносимість; в). Потенційність підвищення на посаді) та ймовірного терміну його роботи у системі стратегічного управління (характеризує ступінь задоволення); при іншому виходять із того, що робоча сила системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань являє собою єдиний колектив та повинна бути визнана загалом. Загальна ж цінність команди залежить від 3 (трьох) категорій підстав: а). Автономні (структура організаційного складу забезпечення, економічна політика, методи керівництва, кваліфікація, навички і образ дій службовців); б). Багатогранні (благонадійність до системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань, цілі виробничо-господарської діяльності й мотивація поведінки, функціональна обстановка); в). Дефінітивні чи підпорядковані (ефективність діяльності, зростання обсягу роботи, виручки і розширення відсотка ринку). Перші дві категорії визначають третю останню.

Видатними вченими-дослідниками із питань економіки рекомендовано 5 (п'ять) нетривіальних прийомів діагностування робочих засобів у грошових коштах і їх еквівалентах в національній і іноземній валютах, а саме таких, як:

А). Знаменна вартість за Н. В. Е. Глаутером і Б. Андердоуном. За цією унікальною методою усі

реальні видатки на штатний персонал засновують відправну сукупність, яка з року в рік скорочується на демпфірування, розраховане за середнім часом служби персоною у системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств й науково-виробничих об'єднань тощо. Важливість згаданого порядку виражається у елементарності евальваційних операцій та практичності основи таксації. Вадами позначаються сформовані компоненти: фактична ціна трудових ресурсів доволіно спряжена із епохально здійсненими затратами; зростання цінності трудових ресурсів і зношування її персональні резони збудження [7, с. 99], ін.

Б). Вартість компенсування за Е. Фламхольцом. Даним засобом припускається, що заміщення окремого співробітника зумовлює появу прибавочного розміру видатків, свіжа ціна й буде евальвувати у грошових коштах та їх еквівалентах в національній і іноземній валютах розмір робочої сили. Перевага цієї системи виражається у змістовній елементарності та неупередженості, тому що приймається до відома теперішнє становище трудових ресурсів на ринку праці. Слабкою ланкою, в значному ступені, представляються наступні визначальні елементи методу: в певних випадках заміщення співробітника зменшує вартість трудових ресурсів; комутація службовця іноді виступає рівноцінною; прагматично ціну субституції найманого співробітника конкретизувати занадто нелегко і будь-який розпорядник специфікує її природно різноманітними складовими способу [8].

В). Евентуальна первісна вартість за С. Хекіманом та Д. Г. Джонсоном. Квінтесенція даного засобу засновується на найважливішій компоненті, що в межах системи стратегічного управління директорат організовує аналог публічних продаж. Усі працівники реалізуються керівникам управління, які представляються уявленими закупниками. Отой працівник, на якого відсутній інтерес, здобуває вартість рівнозначну 0 (нулю), а підсумковий ціннісний вираз других співробітників формує загальну ціну робочої сили. Якість відображеного прийому розцінювання робочої сили виражається у практичності аналізу, оскільки серед робочого товариства вірніше розуміють фактичну значущість власних службовців. Вадами позначаються причини спонукання: зарахування до сукупного результату тільки лише тих, хто мав успіх, обмежує сумарну цінність та ущемляє персонал; не такі вигідні функціональні ланки системи стратегічного управління діяльністю підприємств, об'єднань упускають компетентні кадри і робляться економічно недоцільними; аналіз економічно афективний та порочний за суттю [9, с.108].

Г). Врівноважувальний стандарт за Б. Левом та А. Шварцом органічно має на увазі деякі припущення відносно того цільового факту, що подальше відшкодування особи – субститут її ціни, розраховується за формулою (1):

$$V_T = \sum_{t=T}^T \frac{J(t)}{(1+r)^{t-T}}, \quad (1)$$

де V_T - значення вартісного вираження індивідуальності; $J(t)$ - щорічна заробітна платня особистості аж до її відсторонення від посади; r - розмір відсотку для означеної персони; t - період (дата) відсторонення від роботи.

Компетентністю першорядної важливості можливістю схеми відшкодування представляється той факт, що: мається на увазі увесь комплекс дій індивідуальності; береться до уваги відсоток і таке інше. Негативним моментом виступає обмежуваче відношення, узгоджене із нижчепереліченими консигнаторами впливу: з параметрами подальшого утримання; періодом сподіваного служіння; нормою приведення [10, с. 105].

Д). Засіб фіксування передбачуваного жалування за Р. Х. Германсоном надає можливість таксації робочих резервів базуючись на імітаційному зразку, який являється членом 5 (п'яти) провідних щорічних компонентів економічної продуктивності (прибутковості) (всякому серед яких приписано зворотну відокремлену значущість) й можливо обчислити за вираженням (2):

$$R = \frac{5 \frac{RF_0}{RE_0} + 4 \frac{RF_1}{RE_1} + 3 \frac{RF_2}{RE_2} + 2 \frac{RF_3}{RE_3} + \frac{RF_4}{RE_4}}{15}, \quad (2)$$

де RF_i – ступінь річного чистого прибутку на власний капітал; RE_i - розмір річного чистого прибутку для всіх суб'єктів сфери країни; i - роки, від 0 до 4.

Само собою зрозуміло добротністю методи діагностування передбачуваного окладу виступає та вагома обставина, що у її підгрунтя встановлений монолітний аналіз економічної результативності (прибутковості) експлуатації власного капіталу системи стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань. Слабиною виступає феноменальний світогляд означеної парадигми [11] та ін.

Список аналогічних випадків можна було б продовжити і далі, однак й цього цілковито досить для того, щоб зробити висновок про неприпустимість в методології підсистеми економічної діагностики доволіного підходу до визначення порядку та способів розрахунку тих або інших економіко-аналітичних ступенів. За не такими ж еквівалентними обмеженнями перевага повинна бути надана таким варіантам розрахунку економіко-аналітичних показників, які забезпечують отримання потрібного результату із найменшою сукупністю розрахунків. Підсумок означеного підходу, у кінцевому рахунку, знайде своє вираження як у зменшенні трудомісткості технічного й робочого проектування задач підсистеми економічної діагностики, так і в кращому використанні наявних ресурсів машин електронних цифрових при вирішенні групи даних питань (хоча б, зменшення витрачання автоматичного періоду).

Однорідні завдання мають можливість бути врегульовані неоднаковими способами, за різнотипними приписами та за багатограними первісними відомостями. А однією із умов, яка

ставиться до методології економічної діагностики в сучасних умовах функціонально розвинутої обробки техніко-економічної інформації, виступає високий рівень її типізації, який забезпечував би можливість формування зразкових алгоритмів вирішення економіко-аналітичних питань. В даному відношенні при створенні методології підсистеми інтегрованої економічної діагностики у необхідних випадках потрібно передбачати декілька варіантів вирішення економіко-аналітичних завдань різними способами в залежності від потреб системи управління (нагальність аналітичної інформації, її якості, глибини і вірності).

Зокрема, одне й теж завдання економічної діагностики продуктивності праці в залежності від характеру встановлених цілей комплексного аналізу та оцінки може вирішуватися методом порівняння, методом ланцюгових підстановок, інтегральним методом, методом статистичної екстраполяції. За для здійснення результативної, наприклад щоденної економічної діагностики продуктивності праці цілковито достатнім виступає застосування методу порівняння фактичного виробітку робочих (по ділянці, підрозділу, товариству і інше) із величиною виробітку, що розраховано проектом. Дане положення дозволяє визначити відхилення від плану, стадію його здійснення.

При зверненій в минуле економічній діагностиці продуктивності праці (за місяць, квартал, півріччя, рік), коли поряд із оцінкою виконання плану із продуктивності потрібно встановити вплив на відхилення від плану різних факторів впливу, використання елементу методу співставлення виступає обмеженим. За цією обставиною виникає необхідність у застосуванні додаткового методу ланцюгових підстановок. А коли до семіотичних досягнень – впливу окремих факторів на відхилення від плану із продуктивності праці висуваються вимоги високої точності, тоді замість елементу методу ланцюгових підстановок повинен бути передбачений розрахунок показників та критеріїв оцінки якості комплексним способом і ін.

Та, на довершення, комплексне проведення стратегічної економічної діагностики продуктивності праці із використанням залежності цього показника від значної кількості чинників впливу може бути забезпечено застосуванням методів статистичної екстраполяції, що засновуються здебільшого на контрафакції уявного «закону інерції економічних процесів».

Доволі значне обмеження до теорії, методології підсистеми інтегрованої економічної діагностики в сучасних трансформаційних умовах функціонально розвинутих систем управління спеціального призначення – приведення в неї досить повного переліку початкової інформації, необхідної для діагностики різних аспектів системи стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань. У наявних теоретико-методологічних матеріалах із підсистеми економічної діагностики інформаційні джерела наводяться, як правило, не завжди повно, у самому загальному вигляді і за розширеними областями діагностики. Розглянемо тільки одне із

пояснень. Так, у одних джерелах із діагностики загальноновиробничих витрат на виробництво в системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань вказується, що для діагностики витрат на виробництво готової продукції у відділеннях залучаються неоднакові основи. Із регламентованих коефіцієнтів за трудовими витратами при діагностиці використовуються норми трудомісткості, середні нормативи із заробітної плати виробничих робочих на одну нормо-годину; за матеріальними витратами – відомості специфікованих норм витрачання матеріалів, відомості напівфабрикатів і інше, які виготовляються в інших підрозділах, а також ті, які постачаються в порядку міжфірмової кооперації, кошториси витрат підрозділів та витрат із обслуговування, використання пристроїв. Реально існуючі факти про витрати на виробництво в структурному підрозділі можна отримати із відповідних відомостей за встановленими статтями калькуляції виробничої собівартості у розрізі окремих планово-облікових одиниць готової продукції відділення і ін.

Розповсюджено, що якщо розглядати методологічне забезпечення як базу для встановлення рішення задач діагностики на машинах електронних цифрових, тоді наведений перелік джерел інформації неможливо визнати задовільним за наступними нагодами: по-перше, цілий ряд джерел інформації для діагностики витрат на виробництво в підрозділах авторами просто кажучи опущений (наприклад, план із собівартості готової продукції підрозділу в цілому, план із собівартості окремих замовлень тощо); по-друге, окремі інформаційні джерела названі не зовсім точно (це відноситься до відомостей норм трудомісткості, кошторису загальноновиробничих витрат тощо); та, по-третє, що найбільш істотно, автори не диференціюють джерела інформації за їх призначенням, як результат не зовсім ясно, яка саме інформація конкретно потрібна для економічної діагностики (яка інформація потрібна для загальної оцінки виконання плану за затратами на виробництво усієї готової продукції підрозділу, яка – для діагностики виконання плану за собівартістю доручень, яка - для діагностики потенціалу зниження витратів).

Зазначені недосконалості у висвітленні переліку питань інформаційного інструментарію забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики доволі зразкові для теоретико-методологічних матеріалів, орієнтованих на їх застосування у традиційних умовах системи управління. У зв'язку із цим, знаковою рисою теоретико-методологічного забезпечення функції інтегрованої економічної діагностики в сучасних умовах формування, впровадження і використання цієї функції системи управління повинна бути вказівка за кожним конкретним питанням діагностики повного й точного переліку необхідної для виконання відповідних розрахунків планових, довідкових, нормативних, рекомендаційних та інших інформаційних даних. Разом з тим у якості інформаційної бази для розрахунку економіко-аналітичних коефіцієнтів й критеріїв оцінки дієвості повинні бути враховані

такі змістовні джерела, використання яких забезпечує достатню, але не надлишкову повноту і точність вихідних інформаційних даних та зменшує трудомісткість розрахункових процедур, ін.

Ідентифіковані імперативи висуваються до теоретико-методологічного забезпечення підсистеми інтегрованої економічної діагностики в сучасних трансформаційних умовах функціонально розвинутої обробки техніко-економічної інформації і з точки зору отримання результатних економіко-аналітичних інформаційних даних. Емпіризм продемонстрував, що хоча при функціонуванні сучасних функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань, як і в традиційній системі управління, залишається таблична форма надання вихідних економіко-аналітичних даних, зміст самих таблиць зазнає доволі значних модифікацій кондиційним способом. Виявляється, що одним із недоліків існуючих теоретико-методологічних матеріалів із підсистеми економічної діагностики виступає те, що в них, за рідкісним виключенням, зазвичай не вказується, кому конкретно надається інформація та для виконання яких саме завдань. В той же самий час, як свідчить провідний прикладний досвід, характер економіко-аналітичної інформації в кожному окремому випадку повинен визначатися конкретними потребами, тому що одні і ті ж інформаційні дані при наданні їх на різні рівні системи управління в одному випадку можуть бути задовільні, у другому – даремні, а в третьому – непереконливі та таке ін.

Зокрема, економіко-аналітична інформація про ступінь виконання плану про обсяг виробництва й відхилення від плану за день, яка надається за групами готової продукції, а всередині цих груп – у розрізі окремих проектів і замовлень, уявляється досить достатньою для планово-виробничого відділу суб'єкта господарської діяльності, в той же час вона відверто надлишкова для рівня керівника системи стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань, якому немає необхідності мати щоденні інформаційні дані про виконання плану за будь-яким одиничним заказом. Для ступеня управління внутрішніх структурних підрозділів інформація, що надається в такому вигляді буде недостатньою, тому що тут потрібні більш змістовні дані й, зокрема, інформація, яка характеризує виконання плану за кожною інженерною стадією виконання заказів і таке ін.

Висвітлена парадигма досить чітко показує залежність економіко-аналітичної інформації від конкретних потреб, які в кінцевому рахунку й визначають кількість інформації, її орієнтацію, рівень поєднання і уточнення.

До того ж загальна неабияка вада інформаційних даних, які подаються в актуальному загальноприйнятому методологічному забезпеченні підсистеми координованої економічної діагностики знаходиться у тому, що конфігурація та інтенція дисконтованих інформаційних економіко-аналітичних відомостей головним чином зумовлюються етнометодологізмом обчислення яких-небудь коефіцієнтів і мірил оцінки продуктивності, їх

координацією, що спричиняє обов'язковість представлення в табуляграмах не лише дискретних економіко-аналітичних, а рівним чином планових, облікових, регулюючих та решти стержневих стартових індексів, критеріумів моніторингу результативності ін.

Вказані вади представлення в існуючих теоретико-методологічних матеріалах результатів підсистеми інтегрованої економічної діагностики зменшують цінність економіко-аналітичної інформації, утрудняють її сприйняття, збільшують трудомісткість здійснюваних обчислень. Відповідно, у сучасних умовах функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств й виробничих об'єднань цих недоліків неприпустимо робити можливими. Методологія діагностики повинна передбачати надання результатів економіко-аналітичних розрахунків у формі таких інформаційних таблиць, які могли б бути прийняті за зачатки кінцевої економіко-аналітичної інформації. На сей предмет потрібно, щоб приведені у методологічному забезпеченні інформаційні економіко-аналітичні таблиці, по-перше, були зорієнтованими на конкретні потреби, по-друге, не містили в собі надлишкової інформації і, по-третє, враховували технологічні особливості надання даних інформації машинами електронними цифровими.

За реальних часів інтенсивного впровадження функції інтегрованої економічної діагностики на перший план на сам перед висувається вимога орієнтації вихідних економіко-аналітичних інформаційних даних на реальні необхідності споживачів. Здійснення даного імперативу значить, що в методології у кожному окремому випадку повинне бути вказано, кому, з якою ціллю, в які терміни повинні бути надані ті чи інші інформаційні факти. Відповідно, від особливостей запитань в методології потрібно передбачати й різні типи інформаційних економіко-аналітичних матриць, які видаються і ін.

Реалізація наступної умови – усунення надлишковості інформаційних даних в інформаційних економіко-аналітичних таблицях досягається шляхом виключення із них непотрібної планової, облікової, регулюючої й іншої інформації, а також порядку розрахунків економіко-аналітичних показників та критеріїв оцінки ефективності (якості). Цей факт, із однієї сторони, значно полегшить сприйняття саме результатів цільової економічної діагностики, а з іншої – зменшить витрати машинного часу на передання кінцевої інформації.

Та реалізація третього останньої припису – врахування специфічних особливостей надання вихідних економіко-аналітичних інформаційних даних сучасними машинами електронними цифровими диктується тим, що на розмірність і структуру інформаційних економіко-аналітичних таблиць накладають значні обмеження окремі елементи методу комплексу технічного забезпечення функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств й науково-виробничих об'єднань та ін.

Наявні теоретико-методологічні матеріали із підсистеми інтегрованої економічної діагностики не

задовольняють ще вимогам сучасної ефективної функціонально розвинутої обробки техніко-економічної інформації і в тому, що в них немає чіткого вирішення питань кількісного та якісного складу економіко-аналітичних цілей і граней між ними. За теперішніх обмежень функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань саме завдання виступає основним функціональним елементом методу, яке визначає характер різноманітних проектних рішень у галузі вироблення і автоінтрузії підсистеми діагностики.

Відтак, алопатичний аспект до викладення методології діагностики повинен бути замінений новим, значно авангардним. Подібний аспект, з нашої точки зору, забезпечується принципом блочного побудування методології підсистеми інтегрованої економічної діагностики в функціонально розвинутих системах стратегічного управління відокремлено для рівня промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань і внутрішньогосподарського рівня. Не виділяючи деталей сутність його проявляється у особистостях. Компендіум методології повинен надаватися у розрізі окремих економіко-аналітичних блоків, а саме: перспективної діагностики, ретроспективної (наступної) діагностики, оперативної діагностики, порівняльної діагностики, функціонально-вартісної діагностики та проблемно-орієнтованої діагностики. За будь-яким із блоків приводиться перелік економіко-аналітичних комплексів завдань і окремих завдань, та, на сам кінець, за кожним завданням функції діагностики надається цільове призначення задачі, її зв'язок з іншими економіко-аналітичними завданнями, стислий опис початкової інформації для вирішення, способи вирішення, характеристика вихідної інформації, яка надається за завданням, організаційні правила вирішення використання досягнень урегулювання і ін.

Саме такий аспект був, зокрема, реалізований при підготовці ряду теоретико-методологічних й практичних матеріалів із синтезування та інтрузії підсистеми планомірної економічної діагностики у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю підприємств і виробничих об'єднань. Наприклад сказати, означені результати дослідження, висновки, рекомендації та пропозиції, які містяться в науковій статті, прийняті до впровадження і використовуються: у практичній діяльності Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму Миколаївської обласної державної адміністрації; ТОВ «Евері»; в навчальному процесі ВНЗ «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка», інше.

ВИСНОВКИ

Рационалізація теоретико-методологічного гарантування комплексного аналізу і оцінки у операторно-перспективних доктринах стратегічного управління діяльністю підприємств та виробничих об'єднань відповідно до усіх раніше проаналізованих зосереджень, ось як продемонстрували проведені

перспективні дослідження, принципово сприятиме створенню розрахункових урегулювань за підсистемою планомірної економічної діагностики і збільшує їх аналітичність, кондицію, продуктивність, результативність та цілісність й інше. Посеред прийдешніх спрямованостей опосвідчення у вищезазначеному призначенні нетривіальною значущістю виділяється контроверза спряжена із механізмом інформаційної асекурації функції кон'югованої економічної діагностики в системі стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і виробничих об'єднань і ін.

Список використаних джерел

1. Двас, Г.В. Цели, ключевые факторы и механизмы социально-экономического развития региона [Текст] / Г.В. Двас. – Санкт-Петербург: Наука, 2013. – 133, [1] с.: таблиц., цвет. илл.; 22 см.; ISBN 978-5-02-038198-8.
2. Калюгина, С.Н. Концептуальные основы разработки и реализации социальной стратегии промышленного предприятия [Текст]: монография / С.Н. Калюгина. - М.: DirectMedia, 2014. - 265, [1] с.; ISBN 978-5-4458-5143-1.
3. Климова, Н.В. Экономический анализ [Текст] / Н.В. Климова. - Москва [и др.]: Питер, 2010.- 191с.: ил., табл.; 20см.; ISBN 978-5-49807-609-6.
4. Митрофанов, Е. П. Методологические основы информационного обеспечения развития региональных инновационных подсистем [Текст]: монография / Евгений Петрович Митрофанов. – Москва: Дашков и К^о, 2012. – 351 с.: иллюстрации, таблиц.; 21 см.; ISBN 978-5-394-02085-8 (в переплёте).
5. Овчаров, А.О. Экономические риски и система управления туристским предприятием [Текст]: монография / Антон Олегович Овчаров. – Москва: DirectMEDIA, 2013. – 139 с.: иллюстрации, таблиц.; ISBN 978-5-4458-4174-6.
6. Филимонок, И. В. Управление локальными рынками региона как факторами экономического роста [Текст]: монография / Ирина Владимировна Филимонок; М-во образов. и науки Российской Федерации, Сибирский федеральный ун-т, Ин-т упр. бизнес-процессами и экономики. - Красноярск: СФУ, 2013. - 457с.: ил., таблиц.; 21 см.; ISBN 978-5-7638-2911-2.
7. Glautier, M.W.E. Problems and Prospects of Accounting for Human Assets / M.W.E. Glautier, B. Underdown // Management Accounting (United Kingdom). – March, 1973. – P. 98-102.
8. Flamholtz, E. Human-Resource Accounting / E. Flamholtz. – Los Angeles, California: Dickenson Publishing, 1974. – 190 p.
9. Hekimian, J.S. Put People on Your Balance Sheet / J.S. Hekimian, C.H. Jones // Harvard Business Review. - January-February 1967.- №45(1).- P.105-113.
10. Lev, B. On the Use of the Economic Concept of Human Capital in Financial Statements / B. Lev, A. Schwartz // Accounting Review. – January 1971. – P. 103-112.
11. Hermanson, R.H. Accounting for Human Assets / R.H. Hermanson // Occasional paper. – East Lansing, Michigan: Graduate School of Business Administration, Michigan State University, 1964. – № 14. – P. 62-69.

ВЛАСОВ

Данила Юрійович
marinako@i.ua

УДК 339.146

НАПРЯМКИ ЗБУТОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНЦІЇDIRECTIONS OF ENTERPRISES' COOPERATION IN CONDITIONS OF
INTERNATIONAL COMPETITION

У статті визначені варіанти збутового співробітництва підприємств. Розглянуто умови функціонування консорціумів, базові способи організації збутових структур. Сформовано напрямки збутового співробітництва підприємства в умовах міжнародної конкуренції

В статье определены варианты сбытового сотрудничества предприятий. Рассмотрены условия функционирования консорциумов, базовые способы организации сбытовых структур. Сформированы направления сбытового сотрудничества предприятия в условиях международной конкуренции

Options of enterprises' cooperation are identified. The conditions of consortiums operation, basic methods of enterprises' cooperation are considered. Directions of enterprises' cooperation in the conditions of international competition are formed.

магістр, м. Одеса

Ключові слова: кооперація, консорціум, міжнародна конкуренція, збут

Ключевые слова: кооперація, консорциум, международная конкуренция, сбыт

Keywords: cooperation, consortium, international competition, marketing activity

ВСТУП

Конкуренція сучасних виробників продукції у різних країнах істотно загострює проблему збуту як усередині країн, так і особливо в міжнародній торгівлі. З метою підвищення своєї конкурентоздатності виробники і продавці поєднують свої зусилля в сфері реалізації продукції, створюють спільні збутові структури, використовують збутові мережі один одного, проводять спільні рекламні кампанії.

Напрямам збутової політики та збутового співробітництва промислових підприємств займалися такі вчені: Л. Балабанова, А. Балабанець, Г. Бетс, Б. Брайндлі, С. Уільямс, В. Бурцев, О. Годін, Г. Крилова, М. Соколова, Т. Маслова, В. Наумов тощо. При цьому, недостатньо освітлені питання, пов'язані з напрямками збутового співробітництва в умовах міжнародної конкуренції.

МЕТА РОБОТИ сформувані напрямки збутового співробітництва підприємства в умовах міжнародної конкуренції

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основою дослідження є наукові праці вітчизняних та закордонних учених, в яких розглянуто напрямки збутового співробітництва підприємств.

При проведенні дослідження використані методи аналізу, синтезу, порівняння. Для формування висновків застосований метод логічного узагальнення результатів.

РЕЗУЛЬТАТИ

При розробці напрямків збутового співробітництва необхідно врахувати розмір та особливості

діяльності підприємства. Зараз стан промислових підприємств значної мірою визначається як кон'юнктурною споживчого ринку, так і рівнем платоспроможності галузей-споживачів. У свою чергу, економічний стан цих галузей теж залежить від платоспроможності попиту населення на їх товари та послуги, а також від досконалості фінансово-кредитного механізму, що має забезпечити швидкий і повноцінний оборот їх капіталу. Тому для вирішення проблеми активізації внутрішнього ринку продукції промисловості необхідні системні зміни на макроекономічному рівні, що охоплює цілу низку взаємопов'язаних сфер економіки.

Наприклад, для кардинального поліпшення економічної ситуації в секторах, де виробляються мінеральні добрива, необхідно створити механізм переорієнтації хімічної промисловості на внутрішнього споживача. Всі взаємопов'язані суб'єкти ринку: аграрні господарства, хімічні підприємства, виробники і постачальники техніки та пального, банки, страхові та транспортні компанії, переробні підприємства харчової промисловості належать до різних галузей, але мають спільну сферу економічних інтересів, взаємодоповнюють та впливають на економічну ефективність один одного.

Механізм, який узгоджує інтереси всіх зазначених суб'єктів економічних відносин, доцільно задіяти в рамках консорціуму. Консорціуми є союзами юридичних і господарсько-самостійних компаній, які створюються для виробничо-збутового кооперування з метою одержання великих замовлень на виконання підрядних послуг. До складу консорціуму входять інжинірингові компанії, підприємства-виробники, збутові структури, страхові компанії, банки.

Ініціатор створення консорціуму відбирає і запрошує майбутніх учасників консорціальної угоди для визначення їх прав, обов'язків і відповідальності при його реалізації. Серед учасників угоди обирається лідер консорціуму, який найчастіше є основним виробником чи постачальником устаткування, чи виконавцем робіт і має достатній досвід і зв'язки для координації роботи учасників. Відмінною рисою консорціальної угоди є те, що кожний член консорціуму приймає на себе зобов'язання нести солідарну відповідальність по зобов'язанням інших членів, зв'язаних з виконанням угоди і контрактів, які його доповнюють. Це означає, що претензії по строкам постачання, термінам і обсягу робіт можуть бути пред'явлені як лідеру, так і будь-якому члену консорціуму.

Однак у консорціальних угодах установлюються межа відповідальності кожного учасника і загальна солідарна відповідальність. Так межа відповідальності кожного члена консорціуму встановлюється в обумовленому сторонами розмірі, наприклад, не більш 8 % частки його зобов'язань. Так, наприклад, якщо виникли претензії в розмірі 12 % частки, винний учасник покриває його у розмірі встановленої межі 8 %, а інші 4 % поділяються між усіма членами консорціуму пропорційно їх часткам у загальній сумі зобов'язань.

В даному випадку в основу діяльності консорціуму доцільно покласти принцип операційного факторингу — комплексної фінансової послуги, що ґрунтується на особливих кредитних відносинах між її учасниками, які виникають при достроковій оплаті переуступлених боргових вимог з перенесенням ризиків їх несплати від кредиторів до фактора.

Поєднання функціональних форм операцій з кредитування, де вони є послідовними стадіями обороту єдиного капіталу, має сприяти поліпшенню стану розрахунків, полегшенню реалізації продукції, прискоренню оборотності капіталу підприємств.

На зовнішніх ринках більш доцільною для підприємства крупних промислових підприємств є схема виробничо-збутового співробітництва [1]. У залежності від складу сторін, що кооперуються, співробітництво може мати національний чи міжнародний характер.

Основні цілі збутової політики — досягнення визначеної частки товарообороту, захоплення визначеної частки ринку, визначення глибини розподілу, мінімізація витрат на розподіл [2].

Стратегічною метою збутового співробітництва є розширення обсягів збуту при зниженні витрат на одиницю вартості продукції. Така ціль змушує незалежних виробників шукати відповідні способи її реалізації. Існують три базові способи організації збутових структур.

Перший спосіб — створення спільної збутової структури для концентрації в одному місці широкої гами товарів різних виробників і оптовиків з метою задоволення потреб покупців різного рівня платоспроможності.

Другий спосіб виробничо-збутового співробітництва передбачає створення спільної збутової

структури для концентрації продажів однорідних товарів різних постачальників з метою зниження витрат на одиницю вартості товару кожного постачальника. При застосуванні цього способу, витрати на маркетингові дослідження, рекламні заходи, використання складського господарства, адміністративні витрати співвідносяться з загальним обсягом товарообігу створеної збутової структури й у процентному відношенні до вартісної одиниці реалізованого товару набагато нижче, ніж якби кожний з виробників ніс ці витрати самостійно.

Третій спосіб збутового співробітництва полягає в тому, що кожен постачальник має в збутовій компанії свій відділ і в залежності від строків використання відшкодовує витрати за оренду приміщення, сервісне обслуговування, рекламу, складування, адміністративно-господарські витрати. Даний спосіб найбільш доцільний, у випадку коли постачальник займається і передпродажним обслуговуванням товару, і його гарантійним обслуговуванням.

Цілями виробничо-збутової співробітництва є спільна розробка нових видів продукції, спеціалізація сторін що кооперуються на виробництві вузлів і деталей виробів, спільний їх збут. Найбільший розвиток виробничо-збутова кооперація одержав у різних галузях машинобудування, в автомобільній, авіаційній промисловості. Сторони укладають угоду про виробниче і збутове співробітництво, у якому визначають і чітко розмежовують права та обов'язки сторін, порядок взаємодії і відповідальність. У розвиток і доповнення угоди сторони підписують конкретні контракти і договори на взаємне постачання комплектуючих вузлів і деталей з додатком позиційних цін і строками постачань.

При використанні збутової мережі одного з партнерів перевага віддається тій стороні, що розмістила виробництво і зборку готової продукції в країні збуту, оскільки імпорт комплектуючих вузлів і деталей обкладається більш низькими митом, чим імпорт готових виробів.

Якщо випуск продукції, що кооперується орієнтований на експорт у треті країни, то за інших рівних умов остаточну зборку готової продукції організують у країні з найбільш дешевою робочою силою.

Коректний вибір форм розрахунків при укладенні зовнішньоторговельної угоди дозволяє суб'єктам міжнародних відносин суттєво знижувати ризик невиконання протилежною стороною обов'язків за контрактом. В умовах міжнародної виробничо-збутової кооперації найбільш доцільним способом взаєморозрахунків є безвідкличні документарні револьверні акредитиви і банківські гарантії належного виконання зобов'язань. Як валюту платежу найчастіше використовується євро чи долар, при цьому застосовується валютне застереження.

При формуванні напрямків збутового співробітництва підприємств слід врахувати масштаби співробітництва.

ВИСНОВКИ

Реалізація продукції підприємства на вітчизняному ринку в рамках консорціуму при

використанні принципу операційного факторингу, включає: розробку графіка співробітництва з банком-фактором, дострокові надходження (близько 80%) коштів за продукцію, поставку продукції виробникам.

В умовах реалізації продукції на зовнішньому (закордонному) ринку доцільно виробничо-збутове співробітництво, яке передбачає:

- розробку графіка постачання продукції;
- визначення збутової мережі: перевага віддається тій стороні, що розмістила виробництво в країні збуту;

- складання плану просування продукції на обраних ринках збуту;

- узгодження рівня цін реалізації, визначення способу розрахунку.

Список використаних джерел

1. Лугунова Д.О., Котова М.В. Шляхи вибору оптимального каналу збуту / Д.О. Лугунова, М.В.Котова // Труды Одес. политехн. ун-та. – Одесса: ОНПУ, 2008. – Вып.1 (29). – С. 266–268.

2. Тропов О.В. Збутова політика підприємства: сутність та складові / О.В. Тропов // Управління розвитком – 2014. – № 2(165). – С. 119–121.

ЗАДОРОЖНА

Анна Володимирівна
an_zador@ukr.net

УДК 004:339.722

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІТКОІНІВ У СВІТІ

THE PROSPECTS OF THE BITCOIN DEVELOPMENT IN THE WORLD

к. фіз.-мат.н., доцент,
Львівський національний
університет ім.
Івана Франка

У статті зроблено спробу дослідити перспективи розвитку найбільш поширеного нині виду електронної валюти – біткоїн. У дослідженні зроблено прогноз за допомогою однієї з адаптивних економетричних моделей.

В статье сделано попытку исследовать перспективы развития наиболее распространенного ныне вида электронной валюты – биткоинов. В исследовании сделано прогноз с помощью одной из адаптивных эконометрических моделей.

The article attempts to explore the prospects of the most common types of e-currency today - bitcoins. The forecast was made using one of the adaptive econometric models.

Ключові слова: криптовалюта, інформаційна технологія, біткоїни, майнінг, система електронних платежів, віртуальна валюта

Ключевые слова: криптовалюта, информационная технология, биткоины, майнинг, система электронных платежей, виртуальная валюта

Keywords: cryptocurrency, information technology, Bitcoins, mining, Electronical Payment System, virtual currency

ВСТУП

Сучасний етап розвитку суспільства ґрунтується на повсюдному використанні електронно-обчислювальної техніки, комп'ютерних мереж та систем телекомунікацій. Глобальна комп'ютеризація суспільства суттєво впливає на всі сфери людської діяльності, а деякі з них докорінно змінює. В економічній сфері вона характеризується використанням економічними суб'єктами різноманітних інформаційних технологій та систем, появою нових робочих місць, зміною валютної системи.

Зв'язок інформаційних технологій та економіки знайшов своє відображення в появі поняття «інформаційна економіка». Сучасні технології дозволяють ефективно та швидко здійснювати комп'ютерну обробку інформації на основі алгоритмів, організовувати збереження великих обсягів інформації та передачу інформації на великі відстані в мінімальні терміни.

В умовах інформаційної економіки з'явився і поступово популяризується новий вид валюти – електронна валюта, яка має свої особливості створення та використання, які відрізняють її від традиційних валют. Деякі питання зі створення та особливостей використання електронних валют розглядалися в роботах [1; 2]. Проте тенденції розвитку такого виду валюти, потенціал використання їх на валютному ринку України, нові можливості, які вони можуть надати користувачам, потребують подальшого вивчення.

МЕТА РОБОТИ

Метою дослідження є вивчення особливостей електронної валюти. Його завдання полягає у визначенні перспектив розвитку найбільш поширеного з видів криптовалют – біткоїн.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У роботі використано методи аналізу і синтезу та економіко-математичного моделювання.

РЕЗУЛЬТАТИ

Криптовалюта, електронна або віртуальна валюта (термін Європейського Центробанку) – електронний механізм обміну, який початково був задуманий для інтернет-купівлі або переводу грошей між користувачами мережі. Емісія та облік криптовалюти здійснюється на використанні асиметричного шифрування та криптографічних методів захисту, а функціонування системи відбувається децентралізовано в розподіленій комп'ютерній мережі [1; 2]. Підвалини роботи криптовалюти вперше були описані у 2008 році групою осіб під псевдонімом Сатоші Накамото у файлі під назвою Bitcoin, а вже з 2009 року стартувала однойменна мережа [3]. Віртуальна валюта виступає засобом обігу, збереження та е розрахунковою одиницею, чим не відрізняється від звичайних валют, проте вона має й деякі особливості. Насамперед це те, що криптовалюта являє собою програмний продукт. До інших особливостей криптовалюти можна віднести децентралізованість емісії, відсутність єдиного центру контролю за операціями, відсутність важелів керування вартістю криптовалюти, відсутність комісії за транзакції, повне знеособлювання платежів та непідконтрольність уряду. На думку авторів [2], однією із причин появи електронної валюти стала потреба в дешевому і, водночас, швидкому безготівковому розрахунку, який до того ж буде надійно криптографічно захищений від зловмисників.

Тепер перелік криптовалют налічує близько 80 найменувань, найбільш популярною серед яких є біткоїн. По суті біткоїн (Bitcoin, BTC) – це

децентралізована цифрова валюта, яка є анонімною. Процес емісії або випуску біткоїнів називається «майнінг» (аналогічно до англ. «mining» – видобуток корисних копалин), за якого обчислювальні потужності процесору використовуються з метою виконання математичних обчислень для проведення транзакцій та забезпечення безпеки мережі Біткоїн. У міру розширення майнінгу змінюються й вимоги до обчислювальних засобів. Якщо раніше для нього користувачі могли використовувати персональні комп'ютери, то тепер складність розв'язку алгоритмічних задач досягла такого рівня, що для майнінгу біткоїнів використовуються обчислювальні потужності комп'ютерів веб-центрів (так званих пулів) [4]. Електронні гроші генеруються в системі відповідно до певного алгоритму кожні 10 хвилин у вигляді блоків, де кожен блок містить по 25 монет.

Відповідно до алгоритму, кількість монет буде поступово зменшувати в міру завершення емісії біткоїнів. Як видно з рис. 1, випуск біткоїнів, стартувавши у 2009 році, у 2016 році вже наблизився до 15 млн біткоїнів і повинен завершитися у 2033 році, досягнувши 21 млн одиниць. Той факт, що така криптовалюта, як біткоїн, користується попитом, добре демонструє графік динаміки його ціни (рис. 2), де вартість біткоїну за останні роки перевищила його вартість з моменту початку випуску у декілька сотень разів. Крім майнінгу, який, як вже вказувалося вище, буде припинений після досягнення загальної кількості біткоїнів у 21 млн. штук, існують й інші способи отримання біткоїнів. До них належать: отримання біткоїнів як оплати за товари або послуги; купівля самої криптовалюти; обмін біткоїнами між приватними особами тощо.

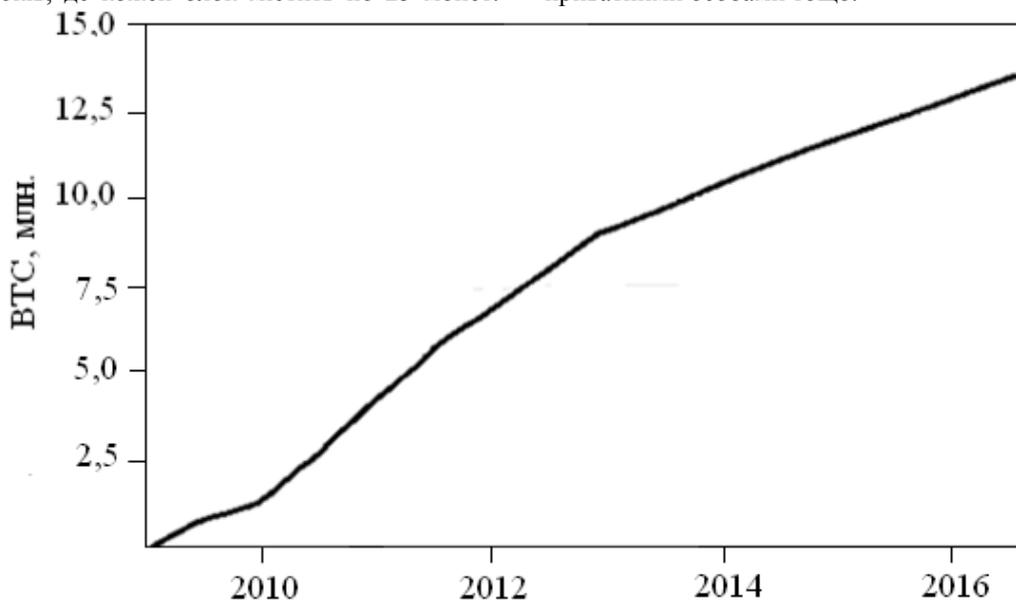

Рис. 1. Загальний обсяг обігу біткоїнів (у млн. шт.) у 2010-2016 рр. [5]

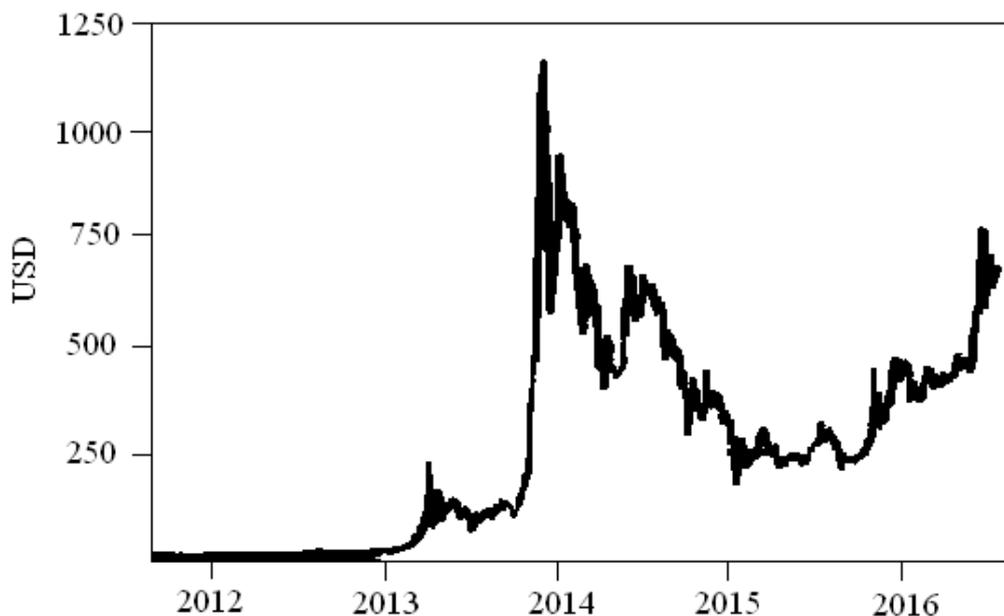

Рис. 2. Ринкова ціна біткоїна у 2012-2016 рр., USD [5]

Свідченням того, що використання біткоїнів набирає все більших обертів, є збільшення кількості пунктів з їх обміну у світі (рис. 3), де, починаючи з моменту появи обмінників у січні 2013 року, їх кількість зростає, досягаючи через 3 роки значення 7957 пункти. Для прогнозування кількості обмінників біткоїнів на наступний період видається доцільним

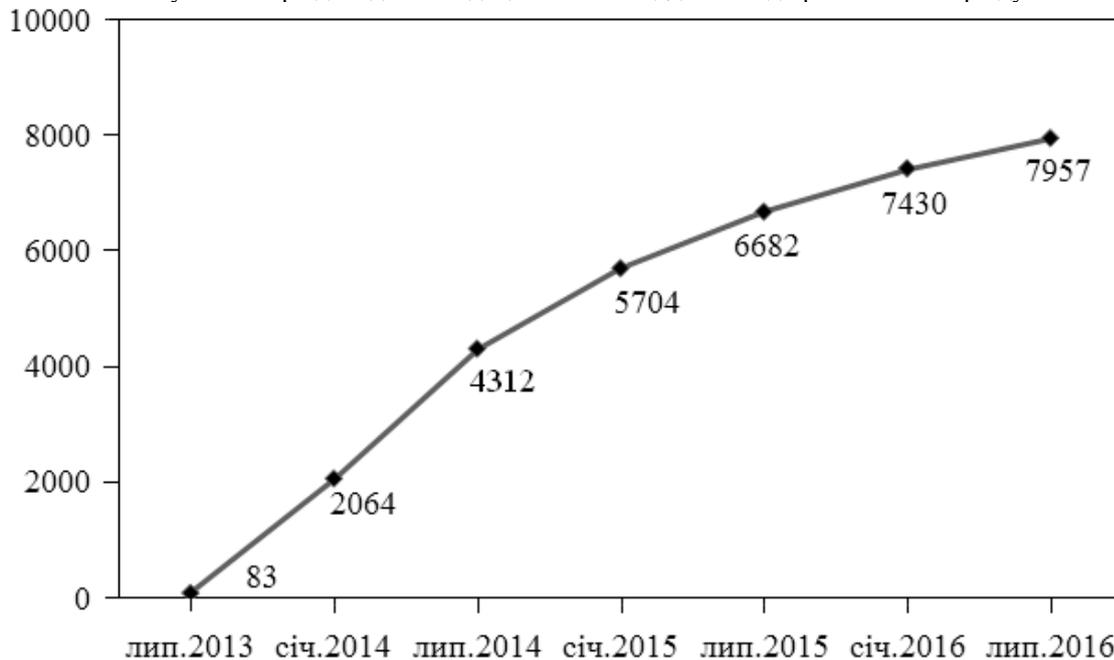

Рис. 3. Загальна кількість пунктів обміну біткоїнів у світі [5]

Нами для розробки прогнозу кількості пунктів обміну біткоїнів використано модифікований метод геометричних ваг. Відповідно до цього методу перший рівень для прогнозного періоду обчислюється за формулою

$$Y_{n+1} = Y_n \cdot \prod_{j=1}^{n-1} \left(\frac{Y_{j+1}}{Y_j} \right)^{W_j}, \quad (1)$$

де Y_1, Y_2, \dots, Y_n – рівні базисного часового ряду;

n – кількість рівнів у базисному часовому ряду;

W_j – геометричні ваги, які розраховуються за формулою:

$$W_j = \frac{(1 - |r_a|)^{n-j}}{\sum_{S=1}^{n-1} (1 - |r_a|)^{n-S}}, \quad (2)$$

де r_a – коефіцієнт автокореляції першого порядку, розрахований на основі базисного часового ряду.

Для розрахунку $(n+2)$ -го рівня за допомогою модифікованого методу геометричних ваг утворюється новий часовий ряд шляхом приєднання до базисного ряду розрахованого $(n+1)$ -й рівня. Інформаційна основа розрахунку $(n+3)$ -го рівня формується шляхом приєднання до базисного ряду розрахованих $(n+1)$ -го і $(n+2)$ -го рівнів. Аналогічним чином знаходять наступні прогнозні рівні. Особливістю методу є те, що вагові коефіцієнти генеруються за допомогою самого ряду, а отже,

скористатися адаптивними моделями. Останні мають перевагу в тому, що дозволяють автоматично налаштуватися на конфігурацію базисної динаміки на основі припущення, що інформаційна цінність рівнів базисної динаміки ряду для оцінки його майбутньої динаміки тим більша, чим менше ці рівні віддалені від прогнозного періоду.

будуть індивідуальними для кожного ряду. Для поданого на рис. 3 ряду даних коефіцієнт автокореляції першого порядку r_a становитиме 0,994. Прогнозоване значення кількості обмінників біткоїнів, яке отримане за методом геометричних ваг, становить 8523 пункти.

Попри масовість використання біткоїнів у світі, в Україні ще рано про це говорити. Це добре демонструється територіальним розподілом обмінників біткоїнів у світі. Так, за загальної кількості таких обмінників 8 тис. на Україну припадає не більше 20 таких пунктів обміну [6], тоді як їх кількість у Європі становить 2 тис., а в США – 2,5 тис.

Слабку популярність криптовалюти в Україні частково можна пояснити українським законодавством, яке наслідуює російське законодавство й прирівнює криптовалюту до грошового сурогату [7]. Крім того, в українському законодавстві відсутні визначення криптовалюти та біткоїнів. Тим часом в Європі біткоїни набули «статусу» валюти із жовтня 2015 року. Операції з ними звільнені від ПДВ [8].

Чи будуть біткоїни мати перспективи використання – покаже час, проте однозначно можна говорити, що самі технології, які використовуються при створенні електронних валют, мають перспективи розвитку. У сучасному світі, коли суспільство орієнтоване на створення неплатоспроможного попиту, актуальною стає ідея Гезелевських грошей, що слугують не так для накопичення, як для обміну, а

тому технології, подібні до технології створення біткоїнів, будуть розвиватися і надалі.

ВИСНОВКИ

Широке впровадження інформаційних технологій в економіці змінило саму валютну систему та сприяло появі нового виду валюти – криптовалюти. Найбільшого поширення серед електронних грошей отримали біткоїни, використання яких, як показали дослідження, набуває все більшого масштабу. Хоча дискусії щодо біткоїнів та перспективи їх використання не вщухають, можна говорити про подальшу зміну валютного ринку під впливом інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Бадзим О.С., Древуш А.Р. Проблеми та перспективи розвитку електронних валют / О.С. Бадзим, А.Р. Древуш // Актуальні проблеми економіки. – № 12 (162). – Київ : НАУ, 2014. – С. 311–314.

2. Пантелєєва Н. Нові форми грошей в умовах формування інформаційного суспільства / Н. Пантелєєва // Вісник Національного банку України. – № 5 (231). – Київ, 2015. – С. 25-31. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17795590>

3. Криптовалюта: что такое Биткоин? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profvest.com/2014/08/cryptocurrency-bitcoin.html#5>

4. Что можно купить в Украине за биткоины? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bitcoin.dp.ua/article/83-что-можно-купit-v-ukraine-za-bitkoiny.html>

5. Сайт Blockchain.info [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blockchain.info/charts>

6. Сайт CoinMap [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://coinmap.org/#/world/49.11702904/32.34375000/6>

7. Early adopters: может ли ПриватБанк работать с биткоин в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/opinions/1409465-early-adopters-mozhet-li-privatbank-rabotat-s-bitkoin-v-ukraine>.

8. Самый благоприятные для биткоина страны ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bitcoin.dp.ua/article/81-samye-blagopriyatnye-dlya-bitkoina-strany-es.html>.

ОНИЩЕНКО

Майя Анатоліївна

masya.onishchenko@mail.ru

УДК 658.14.012.22

СЕЙСЕБАЄВА

Наталія Григорівна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ
ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ
ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

THEORETICAL BASES OF
MANAGEMENT OF RECEIVABLES AND
PAYABLES IN MODERN CONDITIONS OF
MANAGING

студент, Запорізький національний університет

к.е.н., Запорізький національний університет

Стаття присвячена визначенню суті дебіторської і кредиторської заборгованості. У статті запропоновано шляхи мінімізації величини заборгованості підприємства.

Статья посвящена определению сущности дебиторской и кредиторской задолженности. В статье предложено пути минимизации величины задолженности предприятия.

The article is devoted to determination of an essence of receivables and payables. In article the ways of minimization of entity debt size is offered.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, платоспроможність, рентабельність

Ключевые слова: дебиторская задолженность, кредиторская задолженность, платежеспособность, рентабельность

Keywords: receivables, accounts payable, solvency, profitability

ВСТУП

В сучасних умовах господарювання значна частина підприємств доходить до межі банкрутства через неспроможність ефективно управляти своїми оборотними активами. Перед підприємствами досить гостро постало питання приросту та неефективності управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, виникнення безнадійних боргів.

Управління дебіторською заборгованістю забезпечує належний імідж підприємства як надійного позичальника, а управління кредиторською заборгованістю забезпечує високий рівень платоспроможності, фінансової стійкості (через відсутність необхідності залучення кредитних коштів для здійснення розрахунків з кредиторами) та належного рівня рентабельності.

Дослідженню даної проблеми присвячено наукові праці таких вітчизняних та закордонних науковців як: М.Д. Білика, О.А. Боровика, Є.В. Дубровської, О.М. Кияшка, С.А. Кравченка, О.В. Попазова, В.В. Смачила, О.О. Тучака, Л.В. Черненка та інших[6].

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні змісту та сутності управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові надбання, матеріали періодичних видань, дані статистики.

При проведенні дослідження використано методи статистично-аналітичні та порівняння і узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Важливою запорукою забезпечення платоспроможності підприємства є вміння плановірно та раціонально керувати кредиторською та дебіторською заборгованістю. Така умова полягає у регулярному моніторингу за обсягом та співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, показниками їх оборотності і періодом погашення.

Управління кредиторською та дебіторською заборгованістю ототожнюють з управлінням оборотними активами та джерелами оборотних коштів, які є вкрай важливими для забезпечення платоспроможності підприємства. Взагалі дебіторська заборгованість є оборотними активами, які вилучені на певний момент, саме тому, чим швидше підприємство отримає кошти за надані товари, роботи та послуги, тим кращим є його фінансовий стан.

Саме зростання вартості дебіторської заборгованості свідчить про надання підприємством позик у товарній формі своїм споживачам [3].

Ефективне управління дебіторською заборгованістю відбувається за рахунок розробки політики, яка представляє собою складову частину загальної політики управління оборотними активами, яка створена для оптимізації загального розміру заборгованості перед підприємством.

Таблиця 1

Методи управління дебіторською заборгованістю підприємства [2, 5]

Методи	Характеристика
Юридичні	Подача позову досуду, претензійна робота, тощо.
Психологічні	Нагадування боржнику по факсу, телефону, пошті про його заборгованість, застосування ЗМІ, або розповсюдження інформації поміж суміжних постачальників.
Економічні	Застосування штрафних санкцій (пеня, штраф, неустойка) за прострочення платежу, призупинення постачання продукції, передача майна та майнових прав в заставу.
Фізичні	Арешт майна особи, яка є боржником.

Величина дебіторської заборгованості залежить від обсягів продажу, умов розрахунку з 10 покупцями, періоду відстрочки платежу, платіжної дисципліни покупців, організації контролю за станом розрахунків з дебіторами, претензійної роботи на підприємстві. Як правило зменшення обсягів дебіторської заборгованості розцінюється позитивно, але якщо дебіторська заборгованість зменшується за рахунок скорочення обсягів відвантаженої продукції, то це призводить до зниження ділової активності підприємства. Також бажано, щоб структура дебіторської заборгованості не містила простроченої, безнадійної, віднесеної до резерву сумнівних боргів заборгованості.

У разі виникнення таких статей варто провести аналіз дебіторської заборгованості в позиції строків неплатежу. Суть даного дослідження полягає у градації заборгованості відповідно за строками (до 3 місяців, від 3 до 6 місяців, від 6 до 12 місяців), порівнянні її в динаміці та визначенні причин збільшення тривалості перебування коштів у дебіторській заборгованості [3].

Поряд з дебіторською заборгованістю підприємства варто розглядати і кредиторську, яка інтерпретується як залучення деякої частини

оборотних коштів у господарську діяльність. Знову ж таки в процесі дослідження кредиторської заборгованості з позиції платоспроможності звертають увагу на склад, структуру, якість та співвідношення її з дебіторською заборгованістю.

Політика управління кредиторською заборгованістю ґрунтується на забезпеченні підприємства капіталом на вигідних умовах для фінансування потреб розвитку підприємства.

Впровадження ефективної політики управління кредиторською заборгованістю підприємства дає змогу розширювати базу контрагентів, відкривати нові ринки збуту продукції.

Успішне управління кредиторською заборгованістю постійно пов'язане з контролем за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості та моніторингом стану розрахунків за простроченою заборгованістю. Вважають, що ідеальним для будь-якого підприємства є таке співвідношення коли кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на 10-20% [3].

Суб'єкту господарювання доцільно також створити спеціальний відділ, який здійснюватиме контроль дебіторської та кредиторської заборгованості.

Таблиця 2

Напрямки мінімізації величини дебіторської заборгованості підприємства [1, 2]

№	Характеристика
1	Визначення рівня ризику несплати дебіторами своїх рахунків, поглиблений аналіз їх платоспроможності, фінансового стану, встановлення певних стандартів їх оцінки та ведення картотеки боржників.
2	Збільшення числа споживачів, що зменшить ризик несплати значним одним чи кількома покупцями, визначення кількості потенційних дебіторів.
3	Вчасне визначення заборгованості, яка є сумнівною.
4	Своєчасне оформлення та надання розрахункових документів.
5	Здійснення претензійної роботи у співпраці з юридичною службою.
6	Припинення відносин з дебіторами, які є порушниками платіжної дисципліни.
7	Систематичне здійснення інвентаризації заборгованості.

Таблиця 3

Напрямки мінімізації дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства [2, 4]

№	Характеристика
1	2
1	Обґрунтування можливості виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості, аналіз замовлень та оформлення розрахунків.
2	Визначення політики, при якій буде надаватись кредит, та термінів інкасації для різних груп дебіторів та кредиторів.

1	2
3	Аналіз та аранжування дебіторів і кредиторів залежно від величини закупівель, запропонованих умов сплати та історії кредитних взаємовідносин, визначення невігідних відносно інкасації видів товарів.
4	Контроль взаєморозрахунків з дебіторами та кредиторами за відстроченою чи простроченою заборгованістю, визначення причин виникнення порушень договірної дисципліни та реальної вартості існуючої кредиторської та дебіторської заборгованості підприємства.
5	Своєчасне визначення засобів прискорення оборотності оборотних активів та зменшення величини безнадійних боргів.
6	Забезпечення умов продажу, що гарантуватимуть надходження грошових коштів, а також здійснення прогнозів надходжень на основі термінів інкасації.

Як показують дослідження, на деяких підприємствах кредиторська заборгованість перевищує дебіторську в десятки разів. При цьому варто зазначити, що значні обсяги дебіторської заборгованості можуть бути ознаками раннього банкрутства [3].

ВИСНОВКИ

Отже, необхідною умовою ефективного функціонування підприємства є своєчасний та якісний менеджмент дебіторської та кредиторської заборгованості. Основним завданням є удосконалення системи моніторингу та аналізу співвідношення заборгованостей. Впровадження напрямків мінімізації рівня дебіторської та кредиторської заборгованості дасть можливість підприємствам підвищити рентабельність своєї діяльності, підвищити платоспроможність та мінімізувати ризики фінансової стійкості; своєчасне реагування на негативні зміни у структурі зобов'язань дозволить підприємству вживати заходів щодо зменшення загрози настання негативних явищ, і погіршення фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел

1. Вірстюк Н.В. Удосконалення системи обліку та управління дебіторської заборгованості на сучасному етапі / Н.В. Вірстюк, І.І. Воронцова // Буковинська державна фінансова академія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NMN_2011/Economics/7_86543.doc.htm.

2. Єригіна І.О. Проблема управління дебіторською

заборгованістю підприємства та шляхи її вирішення / І.О. Єригіна // Криворізький економічний інститут «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Серія: Економічні науки [Електронний ресурс] / Облік та аудит. – Режим доступу: www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/-63411.doc.htm.

3. Крейдич І.М. Умови забезпечення платоспроможності підприємств в контексті їх фінансової безпеки / І.М. Крейдич, О.С. Наконечна, О.С. Харченко // Економічний вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 12. – С. 190–198. – Бібліогр.: 16 назв.

4. Лівощко Т. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю промислового підприємства / Т. Лівощко, Ю. Сезонко // Економічний вісник Запорізької державної інженерної компанії. – 2013. – Випуск 4. – С. 88-93. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www-zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_088.pdf.

5. Напрямки мінімізації дебіторської та кредиторської заборгованості в структурі балансу підприємства [Електронний ресурс] / Г.І. Гулюк // Науковий блог Національний університет «Острозька академія». – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/author/hanna-huliuk/>.

6. Скляр Є.В. Теоретичні засади дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей / Є.В. Скляр, А.І. Храпливий // YoungScientist. – 2015. – Випуск № 5 (32)

КОЛЮШЕВА

Ольга Святославівна
olya.kolyusheva@gmail.com

УДК 342.951

лаборант, факультет
підготовки фахівців для
Національної гвардії
України

ОСНОВНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

MAIN APPROACHES OF ADMINISTRATIVE LEGAL ACTS OF EUROPEAN UNION MEMBER STATE IN ENGLISH INTERPRETATION

Стаття присвячена дослідженню основних адміністративно-правових актів держав-членів Європейського Союзу, а саме: Федеративної республіки Німеччина, Франції та Республіки Польща – в англійській інтерпретації. У статті висвітлено основні проблемні питання та досліджено, яким чином здійснюється комунікація між державами-членами Європейського Союзу.

Статья посвящена исследованию основных административно-правовых актов стран-членов Европейского Союза, а именно: Федеративной республики Германия, Франции и Польши - в английском интерпретации. В статье отражены основные проблемные вопросы и исследовано, каким образом осуществляется коммуникация между странами-членами Европейского Союза.

The article investigates main approaches of administrative legal acts of European Union member state in English interpretation. The author examines problems of communication of such European countries as: Germany, France and Poland.

Ключові слова: адміністративне право, адміністративний акт, інтерпретація, комунікація

Ключевые слова: административное право, административный акт, интерпретация, коммуникация

Keywords: administrative law, administrative act, interpretation, communication

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку Європейського Союзу важливим є питання комунікації між його членами. Серйозність даної проблеми обумовлена нагальною потребою порозуміння між суб'єктам міжнародного права. Як відомо, англійська мова, яка визнана мовою міжнародного спілкування є універсальним засобом порозуміння між представниками різних держав. На даному етапі у країнах-членах Європейського Союзу проходить процес приведення до відповідності, однозначності та правильності правової термінології, що усуває або ж зводить до мінімуму появу помилок, калькування та некоректність перекладу правових термінів.

Важливо приділити підвищену увагу адміністративно-правовій термінології, що вживається в нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу. На нашу думку, доцільно було б розглянути вживання та переклад адміністративно-правових термінів у законодавстві таких держав, як: Федеративна республіка Німеччина, Франція, Польща.

Нові дослідження з порушених питань повинні базуватися на теоретичних та практичних результатах досліджень як вітчизняних, так і іноземних провідних вчених. Підрунтам для нашого дослідження стали роботи наступних науковців: П. Магенда, Т. Шмідт, Н. Буонтемпо, В. Руш, Ж. Зіллер, В. Тимошук, Р. Капінус, О. Новиков та інші. Однак, незважаючи

на значний внесок вище вказаних вчених у дослідженні даних наукових проблем, дані науковці не розкривали основні аспекти перекладу адміністративно-правових термінів у нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу, а досліджували більш широкі, спеціальні або суміжні актуальні питання.

МЕТА РОБОТИ полягає в тому, щоб визначити основні проблемні аспекти перекладу адміністративно-правових термінів у нормативно-правових актах країн-членів Європейського Союзу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Варто наголосити, що адміністративне право Німеччини є авторитетним та впливовим джерелом формування загальних принципів європейського адміністративного права [1]. Дані принципи набули подальшого розвитку та закріплення в Європейському суді, в Європейській комісії та в Європейському суді з прав людини. Очевидно, що основоположні принципи адміністративного права, такі як: пропорційності, рівності, захист законних

інтересів, стали значимими та важливими у функціонуванні адміністративного права Німеччини.

Необхідно звернути увагу, що в таких країнах, як: Німеччина, Нідерланди, Данія – адміністративний акт тісно пов'язаний із суб'єктивним правами та особистими інтересами особи. Тобто в більшості випадків адміністративний акт застосовується у певні ситуації та поширюється на певне коло осіб [7].

Варто наголосити, що закон Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру» 1976 року є федеративним і не пов'язаний із управліннями земель, однак містить основоположні принципи адміністративного управління, тому був ратифікований законодавством земель Німеччини [3]. Відповідно до ст. 35 Закону Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру» адміністративний акт визначено рішення уповноваженого органу, що регулює суспільні відносини у сфері публічного права і має пряму юридичну силу. Адміністративний акт спрямовує свою дію на особу або на коло осіб, що мають спільні ознаки, або ж на невизначене коло осіб [2]. Адміністративний акт має ґрунтуватися на принципах однозначності, зрозумілості, закріплення у певні форми, легальності.

Адміністративні акти у Федеративній республіці Німеччина поділяються на загальнодержавні, які поширюються на невизначене коло осіб і мають найвищу юридичну силу, до них належать: Конституція, конституційні акти, інші закони, приписи, що не мають внутрішньо-управлінського значення і поширюються на невизначене коло осіб; а також індивідуальні акти, що видаються федеративними органами для врегулювання певних суспільних відносин і, як правило, мають визначене коло осіб.

Згідно з Законом Федеративної республіки Німеччини «Про адміністративну процедуру», в якому передбачено наступні форми видачі адміністративних актів: письмова, електронна, усна чи інша форма. Усний адміністративний акт повинен бути підтверджений в письмовій формі або в електронному вигляді, коли є нагальна необхідність виконати даний адміністративний акт певною особою. Якщо ж говорити про адміністративний акт в письмовій чи електронній формі, то він має містити так формальні ознаки: назву органу, що видав, підпис, ім'я керівника органу. Також адміністративний акт виданий електронному вигляді повинен мати електронний підпис уповноваженої особи [2]. Також можуть бути передбачені й інші вимоги до адміністративного акту, такі як: повідомлення громадськості, згода адресату, участь представників інших адміністративних органів [4].

Заслужують на увагу положення вище вказаного Закону щодо неприпустимості помилок у процедурі та формі, тобто адміністративний акт має бути прийнятий в правовому руслі законодавства з урахуванням прав та законних інтересів людини і громадянина, а також не має перешкоджати діяльності адміністративних органів. Законодавець визначив, що недійсність адміністративного акту має бути визначена у судовому порядку [4].

Варто наголосити, що акти глави держави Федеративної республіки Німеччини займають другорядне місце в адміністративному праві даної країни. Таке положення актів глави держави зумовлено доволі обмеженими їх повноваженнями та сферами видання даних актів [13].

Важливим є питання комунікації між Федеративною республікою Німеччина та Європейським союзом та його членами. На сучасному етапі розвитку запроваджено електронний ресурс Center of German Legal Information (Центр правової інформації Німеччини), на якому зібрано усю законодавчу базу Німеччини англійською мовою, тобто кожен бажаючий, в достатній мірі володіючи англійською мовою, має доступ до правової інформації Німеччини. Більше того, на даному електронному ресурсі накопичено переклади судових рішень, законів, статей та інших документів, юридичного спрямування. Цей веб-сайт розроблявся за підтримки та сприяння Німецького Федерального міністерства закордонних справ [5].

Якщо ж говорити про вітчизняні здобутки у сфері комунікації між країнами-членами Європейського Союзу, то у 2007 році був розроблений Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу, який значно полегшив переклад термінів міждисциплінарної спрямованості. Вище вказаний словник є чотиримовним (англійсько-німецько-французько-український). Це результат термінологічної роботи проекту «Лабораторія наукового перекладу». Словник було створено під час 14-х багатогодинних термінологічних семінарів, протягом яких експерти «Лабораторії наукового перекладу» обговорювали вміщені до словника терміни та терміносполуки [6].

Проект, що тривав у липні-грудні 2005 року, було здійснено громадською організацією «Молодіжний гуманітарний центр» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та сприяння Національного університету Києво-Могилянська академія. Експертами «Лабораторії наукового перекладу» та учасниками семінарів стали фахівці з європейського права, спільних політик ЄС, міжнародної політики, світової економіки та міжнародних освітніх програм, а також професійні філологи, перекладознавці та термінознавчі. Об'єднавши представників найширшого кола дисциплін, координатори «Лабораторії наукового перекладу» прагнули відповісти на найбільший виклик перекладацького та термінотворчого процесу: його засадничу міждисциплінарність [6].

Заслужує на увагу розгляд особливостей адміністративного права та адміністративно-правового акту Франції як їх батьківщини. На думку, Вольгана Руша, адміністративне право це сукупність нормативних актів, що приймаються задля вчинення адміністративних дій, та є обов'язковим до виконання фізичними особами. Хоча у багатьох країнах на загальнодержавному рівні закріплені основоположні права людини та громадянина, тому державні органи повинні поважати ці права та інтереси і мають функціонувати та приймати рішення відповідно до чинного законодавства (принцип законності) [7].

Цікаво, що адміністративне право майже всюди не кодифіковано. Навіть в країні класичної кодифікації - Франції - адміністративне право ніколи не було належним чином кодифіковані. Тут немає нічого, що нагадувало б наполеонівські кодекси, а наявні кодекси являють собою зведення воєдино законів та підзаконних текстів, що охоплюють, незважаючи на те що їх число зростає, лише обмежену частину відносин, що регулюються адміністративним правом, багато розділів якого створені судовою практикою [11].

При відсутності кодифікації загальних принципів адміністративного права судові рішення відіграють набагато важливішу роль, ніж в області приватного права. Роль судів більш творча, оскільки вони виробляють загальні принципи і нерідко створюють концепції правових інститутів, паралельні інститутам приватного права і в той же час відмінні від них. У Франції адміністративне право повільно виникало з нічого і його основні риси вироблені системою судів адміністративної юстиції, яку очолює Державною радою. На думку французьких авторів, судове творчість Державної ради практично охоплює сьогодні всю сферу адміністративного права [11].

На відміну від адміністративних актів Федеративної республіки Німеччина, які приймаються в більшості випадків для врегулювання конкретних суспільних відносин, у таких країнах, як: Франція, Бельгія, Італія, Португалія, Іспанія – адміністративний акт має дещо ширше розуміння, так як відноситься і до загальних, і до індивідуальних адміністративних актів, тим самим поширюється як на визначене, так і невизначене коло осіб [7].

Важливо, що актами Президента Франції у сфері адміністративного права є декрети, ордонанси, розпорядження та інструкції. Декрети та ордонанси є основними актами Президента Франції у сфері адміністративного права, у той час як розпорядження та інструкції мають індивідуальний характер та є правозастосовними актами [13]. Зауважимо, що акти глави держави Франції займають провідне місце в адміністративному праві даної держави.

У багатьох країнах Європейського Союзу «адміністративний акт» є дуже поширеним і звучить та пишеться у багатьох мовах практично однаково, наприклад, *administrative act* – англійською, *acte administratif* – французькою, *acto administrativo* – іспанською та португальською, *atto amministrativo* – італійською, *verwaltungsakt* – німецькою тощо [9]. Щоправда, зміст категорії «адміністративний акт» у деяких країнах є специфічним. Наприклад, у Франції, фактично все, що виходить від адміністрації і носить публічний характер, вважається адміністративними актами, які можуть бути односторонніми, двосторонніми чи багатосторонніми, індивідуальними та нормативними. Адміністративні угоди також є адміністративними актами у Франції. Хоча не виключено, що у даному випадку відмінності у підходах можуть бути зумовлені і труднощами перекладу, адже у французькій мові є конструкція близька до терміну «адміністративний акт» – «акт адміністрації» (*acte de l'administration*). Проте у

більшості країн Європи адміністративними актами є тільки індивідуальні рішення та заходи [10].

Погоджуємося із думкою В.П. Тимошук, що адміністративний акт – це волевиявлення адміністративного органу щодо вирішення адміністративної справи, спрямоване на виникнення, зміну чи припинення прав та обов'язків конкретних фізичних або юридичних осіб. Адміністративним актом завершується розгляд та вирішення справи по суті. Ключовими ознаками адміністративного акта є видання його адміністративним органом, індивідуальність та зовнішня дія. Адміністративний акт може мати усну або письмову форму, а також може вчинятися у вигляді певних дій (внесення до реєстру, вчинення надпису тощо) [10].

Варто наголосити, що розроблено та успішно функціонує електронний ресурс *GlobaLex*, на якому розміщено не тільки адміністративно-правові акти, але й нормативні акти, які регулюють різноманітні суспільні відносини.

Окрім того, на даний час існує веб-портал *EuroDocs*. Він надає відкритий доступ без додаткової плати та реєстрації до нормативних документів не тільки країн-членів Європейського Союзу, але й до нормативно-правових актів інших держав, зокрема серед них є і Україна. Більше того, на даному електронному ресурсі розміщені ще й історичні документи, що охоплюють широкий спектр історичних подій (політичних, економічних, соціальних і культурних). Розміщуються вони у хронологічному порядку [12].

Заслужує на увагу адміністративне право Республіки Польщі. У більшості польських підручників знайдемо тезу, що адміністративне право умовно поділяється на три частини: право «устроеве» (структурно-організаційне), право матеріальне і право процесуальне (процедурне). Такий поділ має відповідати на питання: хто робить?, що робить?, як робить? [15].

До структурно-організаційної частини належать норми що регулюють внутрішню організаційні відносини в публічній адміністрації: тут визначається система органів, їх внутрішня структура окремих органів, завдання, форми і методи діяльності.

До матеріального адміністративного права відносять норми, що встановлюють взаємні права і обов'язки органів публічної адміністрації з приватними особами (як юридичними, так і фізичними).

Процесуальне (процедурне) адміністративне право у Польщі можна умовно поділити на дві групи норм: загальних (процедури функціонування усіх органів публічної адміністрації, а також процесу судового контролю за їх діяльністю) та спеціальних (особливості здійснення адміністративних процедур в окремих органах, наприклад, податкових) [15].

У Польщі адміністративним актом вважається владна юридична дія адміністративного органу, спрямована на виникнення конкретних, індивідуально-визначених юридичних наслідків [18].

До нормативних актів адміністративного права даної держави належать акти загальнодержавного рівня: Конституція, закони, підзаконні акти,

постанови, прийняті парламентом, накази міністерств, декрети, міжнародні угоди; та акти адміністративних органів воєводства: ордонанси, рішення. Адміністративний акт є владне імперативне рішення, прийняте органом державного управління, який містить норми поведінки у конкретному випадку [14].

Варто звернути увагу на нормативні акти, які може видавати президент Польщі у сфері адміністративного права: розпорядження – відповідно до законодавства Польщі, розпорядження можуть видаватися президентом за наявності двох підстав. По-перше, вони видаються на підставі певного законодавчо визначеного повноваження глави держави. По-друге, розпорядження видаються з метою виконання певного законодавчого акту; накази – президента Польщі видаються із загальних підстав закону і повноважень глави держави. Ними оформлюються питання щодо розпуску парламенту, призначення виборів, референдумів тощо; постанови – дана форма правових актів глави держави повинна застосовуватися до «індивідуальних актів». Вони видаються у випадках, коли є індивідуальний, конкретно визначений суб'єкт права: особа, державний орган тощо. У переліку таких актів може бути надання конкретній особі наукового звання професора чи нагородження її високою державною нагородою, застосування права помилування тощо [17].

За результатами розгляду адміністративної справи адміністративний орган приймає адміністративний акт, який може мати і усну форму. Але все ж у процедурному законодавстві різних країн, зокрема у Польщі, основний акцент робиться на письмові адміністративні акти, а не усні чи будь-які інші. У будь-якому разі надзвичайно важливим є обов'язок адміністративного органу щодо доведення адміністративного акта до відома адресата (адресатів) та заінтересованих осіб [10].

Що ж стосується доступу до польського законодавства, у тому числі й до адміністративно-правих нормативних актів, то на даний час функціонує електронний ресурс Legislationline, який є загальнодоступною законодавчою базою даних. Даний електронний ресурс був започаткований у 2002 році ОБСЄ задля приведення у відповідність законодавства держав відповідно до міжнародних стандартів у галузі прав людини. Окрім того, дана база даних була розроблена не просто як архів нормативних документів загальнодержавного та міжнародного рівнів, але як редакційний інструмент, за допомогою якого можна отримати інформацію про подібні нормативні акти в різних країнах, та на основі отриманого результату законодавець може розробити свій власний законопроект. На даному електронному ресурсі зосереджені експертні оцінки нормативних документів та моніторинг застосування міжнародних стандартів [16]. Веб-портал Legislationline доступний як англійською, так і російською мовою.

ВИСНОВКИ

Таким чином, адміністративне право таких країн-членів Європейського Союзу, як Федеративна

республіка Німеччина, Франція, Республіка Польща має ряд схожих та відмінних рис. Серед спільних рис є функціонування адміністративного права даних країн на основі принципів пропорційності, рівності, захисту законних інтересів. Також спільним для адміністративного права вище вказаних держав є відсутність кодифікації. Якщо ж говорити про адміністративний акт, то на відміну від федеративної республіки Німеччини, у Франції адміністративний акт має дещо ширше поняття і відноситься як до загальних, так і до індивідуальних актів, тим самим поширюється на визначене та невизначене коло осіб.

Важливо наголосити, що Німеччина, Франція, Польща є країнами-членами Європейського союзу і порозуміння та комунікація між даними країнами досягається за допомогою створення та функціонування багатьох інформаційних ресурсів англійською мовою, де зосереджено майже вся нормативно-правова база певної країни, що значно сприяє співпраці даних держав на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. See Schwarze, *European Administrative Law* (London: Sweet & Maxwell, 1992) 64-66 as to the terminology; Mogege, 'Deutsches und Europaisches Verwaltungsrecht – Wechselseitige Einwirkungen' (1993) 93 *Bayerische Verwaltungsbfdtter* 559. The present article does not deal with those trends in European administrative law which derive from secondary legislation; see Schwarze, 'Developing Principles of European Administrative Law' (1993) *Public Law* 229, 234-237 and Engel, 'Die Einwirkung des Europaischen Gemeinschaftsrechts auf das deutsche Verwaltungsrecht' (1992) 25 *Die Verwaltung* 437.
2. Administrative Procedure Act (*Verwaltungsverfahrensgesetz, VwVfG*) of May 25th 1976; in the wording last promulgated on January 23rd 2003 (*Federal Law Gazette I* p. 102), amended by Article 1, of the Fourth Administrative Law Amendment Act (*Viertes Gesetz zur Änderung verwaltungsverfahrenrechtlicher Vorschriften – 4. VwVfÄndG*) of December 11th 2008 (*Federal Law Gazette I* p. 2418)
3. Mahendra P. Sign. *German Administrative Law* in *Common Law Perspective*. – 1985.
4. Thomas Schmitz. *The administrative procedure in German administrative law. Trung Râm Háp LuẬt đƯc / German Law Centre*. 2013. p. 1-9.
5. Center of German Legal Information [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cgerli.org/index.php?id=61>
6. Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу. – К.: "K.I.C.", 2007. – 226 с.
7. Wolfgang Rusch. *Administrative Procedures in EU Member States*, 2009, p. 1-10
8. Natasha Buontempo, *Judicial Review of Administrative Acts in the European Union and in France: A Comparison*, University of Malta, 2010, p. 1-21

9. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівнял. Аналіз / Пер. з фр. В.Ховхуна. – К.: Основи, 1996. – С. 240.
10. Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : Монографія. – К.: «Конус-Ю», 2010. – 296 с
11. Джерела романо-германського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://um.co.ua/12/12-3/12-37249.html>
12. France: Legal and Governmental Documents [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eudocs.lib.byu.edu/index.php/France:_Legal_and_Governmental_Documents.
13. Капінус Р.Ю. Акти глав держав як джерела адміністративного права країн романо-германської правової системи (на прикладі Італії, Німеччини, Польщі, Франції). / Р.Ю. Капінус// Право і суспільство. - 2014.- К. - № 5-2.- с.205-210.
14. Source of the Polish Administrative Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prezi.com/gfludl1rzha/sources-of-the-polish-administrative-law/>
15. Ura E, Ura E. Prawo administracyjne. – Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 2001. – S. 29.
16. Legislationline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org>
17. Новиков О.В. Конституційно-правовий статус Президента Республіки Польща: Дис... канд. наук: 12.00.02 – Х. - 2008.- с.206
18. Ochendowski E. Prawo administracyjne, czesc ogolna. – Toruń, 2001. – S. 171.